

Eric-Emmanuel Schmitt
OSCAR
ET LA DAME ROSE

Эрик-Эманюэль Шмит
АСКАР
І МАТУХНА РУЖА

Eric-Emmanuel Schmitt
OSCAR
ET LA DAME ROSE

Lecture pour enfants et parents

Эрык-Эманюэль Шміт
АСКАР
І МАТУХНА РУЖА

Чытанне для дзяцей і бацькоў

Мінск
"Интерлото"
2007

УДК 087.5:27
ББК 86.2
Ш73

Серыя заснавана ў 2007 годзе.

Гэты твор, апублікаваны ў рамках Праграмы дапамогі ў Публікацыі імя “Максіма Багдановіча”, карыстаецца падтрымкай Міністэрства Замежных Спраў Францыі і Аددзела на супрацоўніцтву і культуры Амбасады Францыі ў Беларусі.

Cet ouvrage, publié dans le cadre du Programme d'Aide à la Publication « Maxime Bogdanovitch », bénéficie du soutien du Ministère des Affaires Etrangères français et du Service de Coopération et d'Action Culturelle de l'Ambassade de France en Biélorussie.

Шміт, Э. - Э.

Ш73 Аскар і матухна Ружа = Oscar et la dame Rose : чытанне для дзяцей і бацькоў / Эрык - Эманюэль Шміт ; пераклаў з фр. мовы Д. Колас. – Мінск : Інтерлото, 2007. – 64с : іл. – (Espoir).

ISBN 978-985-90142-1-5

Аскар, маленькі хлопчык, хварэе на рак і жыве ў шпіталі. Матухна Ружа прыходзіць да яго кожны дзень і падахвочвае напісаць пісьма да Бога. Дзякуючы гэтай пані, якая пранікаецца да хлопчыка вялкай любоўю, Аскар паўнацэнна пражывае свае апошнія дні.

УДК 087.5:27
ББК 86.2

ISBN 978-985-90142-1-5

© Шміт Э.-Э., 2007
© Афармленне. СП ЗАО “Інтэрлато”, 2007

Je dédie cette première édition à ma famille sans qui rien ne serait.

Mes amicales pensées à Hélène Yahialiavichus qui m'a insufflé le sentiment qui porte à espérer et qui sait que la persévérance croît au sein des épreuves.

ESPOIR

Я прысвячаю гэта першае выданне маёй сям'і, без якой бы нічога не здзейснілася.

Мае сяброўскія думкі пра Алену Ягілявічус, якая абудзіла ўва мне пачуццё, што схіляе да надзеі, і якая ведае, што ўпартасць расце ў выпрабаваннях.

ESPOIR

Collection dirigée par Yves Prud'homme

Cette nouvelle collection bilingue Français-biélorusse se veut un inventaire. D'une manière simple, d'une place modeste, cette collection réunira des oeuvres d'imagination ou de pensées qui pourront aider à la formation d'une conscience commune sur des faits, des problèmes et des espoirs en étroite relation avec notre quotidien et notre époque.

Mes sincères et chaleureux remerciements à Madame Sylvie Lemasson, Conseillère de coopération et d'action culturelle, Directrice du Centre culturel français auprès de l'Ambassade de France en Lituanie, pour son soutien actif à la diffusion de la pensée française et pour avoir su concrétiser un rêve, le mien – éditer.

Faire éclater le silence qui s'installe autour de l'évocation de la mort sans sombrer dans le pathétisme affecté ; traiter la religion d'une manière non dogmatique sans discours moraliste ; opposer la franchise enfantine à la lâcheté d'un adulte, voilà les temps forts et les questions essentielles de ce premier livre de la collection « Espoir ».

Yves Prud'homme

La tragédie n'est pas une solution ni le désespoir une raison. (A. Camus)

НАДЗЕЯ

Серыя кніг, заснаваная Івам Пруд'омам

Гэта двухмоўная французска-беларуская серыя будзе папаўняцца новымі выданнямі ў будучым. У прастай, сціплай манеры гэтая калекцыя аб'яднае творы, якія дапамогуць ў фарміраванні грамадскага ўсведамлення фактаў, праблем і надзей у цеснай сувязі з нашым паўсядзённым жыццём і нашай эпохай.

Я шчыра дзякую спадарыні Сільві Лёмасон, Дарадніку па супрацоўніцтве і культуры Амбасады Францыі ў Беларусі і, ў цяперашні час, у Літве, за тое, што яна шмат працавала для распаўсюджвання французскай культуры, і, што яна змагла дапамачы ажыццяўленню маёй мары - выдаваць кнігі.

Гэта спроба падарваць маўчанне, якое трывала ўсталявалася пры ўзгаданні такога паняцця, як смерць, прычым без лішняга пафасу; паказаць рэлігію не ў дагматычнай манеры і без маралістычных слоў; супрацьпаставіць дзіцячую непасрэднасць і шчырасць баязлівасці і подласці сталага чалавека - гэта і ёсць кульмінацыйныя моманты і найбольш істотныя пытанні першай кнігі серыі «Надзея».

Іў Пруд'ом

Трагедыя не рашэнне, безнадзейнасць не прычына. (А. Камю)

4.² Il leur enseigna beaucoup de choses en paraboles, et il leur dit dans son enseignement :

³ Ecoutez ! Un semeur sortit pour semer. ⁴ Comme il semait, une partie de la semence tomba le long du chemin : les oiseaux vinrent, et la mangèrent. ⁵ Une autre partie tomba dans un endroit pierreux, ou elle n'avait pas beaucoup de terre : elle leva aussitôt, parce qu'elle ne trouva pas un sol profond ; ⁶ mais, quand le soleil parut, elle fut brûlée et sécha, faute de racine. ⁷ Une autre partie tomba parmi les épines : les épines montèrent, et l'étouffèrent, et elle ne donna point de fruit. ⁸ Une autre partie tomba dans la bonne terre : elle donna du fruit qui montait et croissait, et elle rapporta trente, soixante, et cent pour un.

Евангиле selon Marc

Je suis vraiment heureuse que la semence de mon idée de publication du livre d'Eric-Emmanuel Schmitt en biélorusse a trouvé ce magnifique et vivifiant sol dans le cœur de Monsieur Yves Prud'homme. Je suis très reconnaissante à celui-ci d'avoir donné à cette graine, petite et fragile, tout ce qui est indispensable pour que la vie puisse se réveiller en elle, et « donner du fruit qui monte et croisse ».

Ma rencontre avec « Oscar... » m'a profondément émue, bouleversée. Cette émotion a ouvert dans mon cœur une voie qui mène à Dieu et mon âme s'est rempli de la Lumière de cet Amour Divin dont Oscar est le messager.

Je remercie sincèrement Eric-Emmanuel Schmitt.

Hélène Yahialiavichus

4.² І навучаў іх шмат прыповесцямі, і ў навучы сваёй гаварыў ім:

³ Слухайце: вось выйшаў сейбіт сяць. ⁴ І сталася, як сяў, што іншае ўпала пры дарозе, і наляцелі птушкі нябесныя ды падзёўбалі тое; ⁵ Іншае упала на каменны грунт, дзе мала было зямлі, і хутка ўзышло, бо зямля была няглыбокая; ⁶ Калі-ж узышло сонца, завяла, ды, ня маючы караня, засохла. ⁷ Іншае ўпала між шыпшыньнікам, і шыпшыньнік вырас і заглушыў яго, і яно не дало плёну; ⁸ Іншае ўпала на добрую зямлю і дало плён, што ўзыйшоў і вырас, і ўрадзіла іншае трыццаць, іншае шэсцьдзесят, іншае сто.

Паводле Марка Сьвятое Эвангелле

Я па-сапраўднаму шчаслівая ад таго, што зерне маёй ідэі выдання кнігі Эрыка-Эмманюэля Шмітта на беларускай мове знайшло такую цудоўную і жыццядайную глебу у душы спадара Іва Пруд'ома. Я вельмі ўдзячная спадару Пруд'ому за тое, што ён даў гэтаму «зярнятку», маленькаму і кволаму, усе неабходнае дзеля таго, каб у ім абудзілася жыцце, і «дало плён, што ўзыйшоў і вырас».

Мая сустрэча з «Аскарарам» мяне вельмі узрушыла, але зусім не таму, што я сюжэтам была расчулена. Але таму, што ад гэтай сустрэчы расчыніліся ў маёй душы дзверы, вядучыя да Бога. І таму, што душа мая змагла напоўніцца Светам той Боскай Любоўі, якую нясе у сабе Аскар.

Я шчыра дзякую Эрыку-Эммануэлю Шмітту.

Алена Ягілявічус

Cher Dieu,

Je m'appelle Oscar, j'ai dix ans, j'ai foutu le feu au chat, au chien, à la maison (je crois même que j'ai grillé les poissons rouges) et c'est la première lettre que je t'envoie parce que jusqu'ici, à cause de mes études, j'avais pas le temps.

Je te prévien tout de suite : j'ai horreur d'écrire. Faut vraiment que je sois obligé. Parce qu'écrire c'est guirlande, pompon, risette, ruban, et cetera. Ecrire, c'est rien qu'un mensonge qui enjolive. Un truc d'adultes.

La preuve ? Tiens, prends le début de ma lettre : "Je m'appelle Oscar, j'ai dix ans, j'ai foutu le feu au chat, au chien, à la maison (je crois même que j'ai grillé les poissons rouges) et c'est la première lettre que je t'envoie parce que jusqu'ici, à cause de mes études, j'avais pas le temps", j'aurai pu aussi bien mettre : "On m'appelle Crâne d'Œuf, j'ai l'air d'avoir sept ans, je vis à l'hôpital à cause de mon cancer et je ne t'ai jamais adressé la parole parce que je crois même pas que tu existes."

Seulement si j'écris ça, ça la fout mal, tu vas moins t'intéresser à moi. Or j'ai besoin que tu t'intéresses.

Ça m'arrangerait même que tu aies le

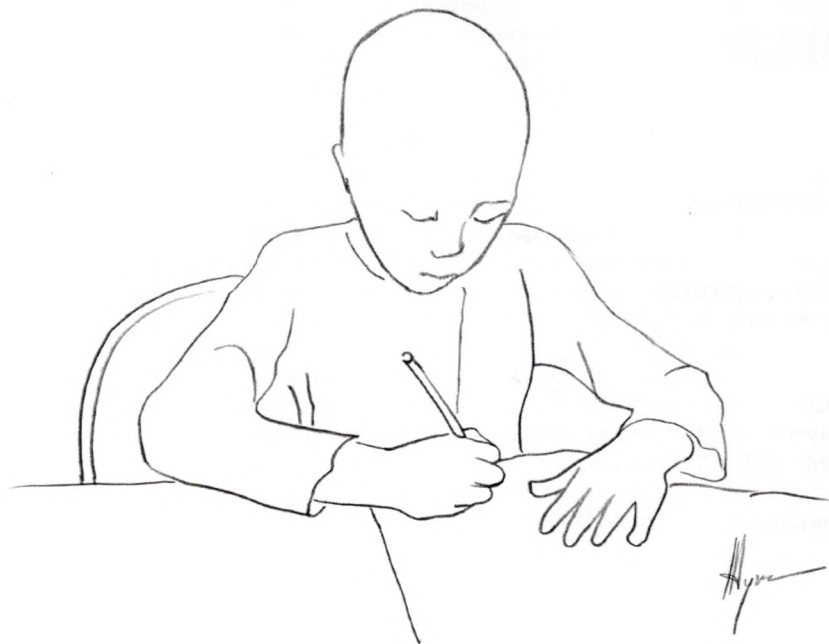
Дарагі Божа!

Мяне завуць Аскар, мне дзесяць год, і аднойчы я спаліў ката, сабаку і дом (напэўна, я разам падсмажыў і залатых рыбак), і я пішу табе першы раз, бо раней за вучобай ніколі не было часу.

Адразу хачу цябе напярэдзіць: я страшна не люблю пісаць пісьмы. Каб гэта здарылася, трэба, каб мяне сапраўды нешта прымусіла. Бо пісаць пісьмы – гэта ўсё сюсі-пусі, шуры-муры ды ўсякае такое. Пісьмы – гэта проста падсалоджаная брахня. Штучкі дарослых.

Даказаць? Калі ласка, возьмі хоць бы пачатак майго ліста: "Мяне завуць Аскар, мне дзесяць год, аднойчы я спаліў ката, сабаку і дом (напэўна, я разам падсмажыў і залатых рыбак), і я пішу табе першы раз, бо раней за вучобай ніколі не было часу". З такім самым поспехам я мог бы напісаць: "Мяне завуць Яйцагаловы, з выгляду мне гадоў сем, я жыву ў шпіталі, таму што ў мяне рак, і я ніколі да цябе не звяртаўся, таму што ўвогуле не веру, што ты ёсць".

Але каб я так напісаў, была б поўная фігня, і ты наўрад ці асабліва мною зацікавіўся б. А мне трэба, каб ты

temps de me rendre deux ou trois services.

Je t'explique.

L'hôpital, c'est un endroit super-sympa, avec plein d'adultes de bonne humeur qui parlent fort, avec plein de jouets et de dames roses qui veulent s'amuser avec les enfants, avec des copains toujours disponibles comme Bacon, Einstein ou Pop Corn, bref, l'hôpital, c'est le pied si tu es un malade qui fait plaisir.

Moi, je ne fais plus plaisir. Depuis ma greffe de moelle osseuse, je sens bien que je ne fais plus plaisir. Quand le docteur Düsseldorf m'examine, le matin, le coeur n'y est plus, je le décois. Il me regarde sans rien dire comme si j'avais fait une erreur. Pourtant je me suis appliqué, moi, à l'opération ; j'ai été sage, je me suis laissé endormir, j'ai eu mal sans crier, j'ai pris tous les médicaments. Certains jours, j'ai envie de lui gueuler dessus, de lui dire que c'est peut-être lui, le docteur Düsseldorf, avec ses sourcils noirs, qui l'a ratée, l'opération. Mais il a l'air tellement malheureux que les insultes me restent dans la gorge. Plus le docteur Düsseldorf se tait avec son oeil désolé, plus je me sens coupable. J'ai compris que je suis devenu un mauvais malade, un malade qui empêche de croire que la médecine, c'est formidable.

La pensée d'un médecin, c'est contagieux. Maintenant tout l'étage, les infirmières, les internes et les femmes de ménage, me regarde pareil. Ils ont l'air tristes quand je suis de bonne humeur ; ils se forcent à rire quand je sors une blague. Vrai, on rigole plus comme avant.

Il n'y a que Mamie-Rose qui n'a pas changé. A mon avis, elle est de toute façon trop vieille pour changer. Et puis elle est trop Mamie-Rose, aussi. Mamie-Rose, je te la présente pas, Dieu, c'est une bonne copine à toi, vu que c'est elle qui m'a dit de t'écrire. Le problème, c'est qu'il n'y a que moi qui l'appelle Mamie-Rose. Donc faut que tu fasses un effort pour voir de qui je parle : parmi les dames en blouse rose qui viennent de l'extérieur passer du temps avec les enfants malades, c'est la plus vieille de toutes.

- C'est quoi votre âge, Mamie-Rose ?
- Tu peux retenir les nombres à treize

зацікавіўся.

Мяне задаволіла б нават, каб ты проста знайшоў час зрабіць мне дзве-тры паслугі.

Я патлумачу.

Шпіталь – гэта суперкласнае месца, дзе поўна дарослых, якія заўсёды ў бадзёрым настроі і гавораць гучнымі галасамі, дзе поўна цацак і цётчак у ружовых халатах, якія ўвесь час хочуць забаўляцца з дзецьмі, і дзе ёсць ніколі не занятыя сябры, напрыклад, Бекон, Эйнштэйн ці Папкорн, карацей, шпіталь – гэта кайф, калі ты – хворы, які ўсіх радуе.

А я больш не радую. Я адчуваю, што пасля перасадкі мне шпіку – касцявога мозгу – перастаў радаваць. Калі раніцай доктар Дзюсельдорф аглядае мяне, адразу відаць, што душа ў яго не горнецца – я яго расчараўваю. Ён глядзіць на мяне і не прамаўляе ні слова, быццам я ў нечым схібіў. Але ж я вельмі стараўся падчас аперацыі, праўда: я быў вельмі паслухмяны, даўся ўсыпіць сябе, моўчкі цягнуў боль і выпіў усе таблеткі. Бываюць дні, калі мне вельмі карціць насварыцца на яго і сказаць, што, можа быць, гэта ён, доктар Дзюсельдорф, сам вінаваты, са сваімі чорнымі брывамі, што аперацыя не ўдалася. Але ў яго такія няшчасны выгляд, што крыўдныя словы так і засядаюць у мяне ў горле. І чым больш доктар Дзюсельдорф маўчыць, гледзячы на мяне засмучанымі вачыма, тым больш я адчуваю сябе вінаватым. Я ўжо зразумеў, што стаў дрэнным хворым, які перашкаджае верыць, што медыцына – гэта нешта выдатнае.

А доктарская думка заразная. Цяпер на нашым паверсе ўсе – і санітаркі, і практыканты, і нянечкі – глядзяць на мяне такімі ж вачыма. Калі я ў гуморы – у іх сумны выгляд; калі я кажу які-небудзь жарт – яны прымушаюць сябе ўсміхацца. Па праўдзе, так, як раней, ніхто ўжо не смяецца.

Толькі матухна Ружа адна не змянілася. Відаць, яна ўжо надта старая, каб мяняцца. І яшчэ – яна надта матухна

chiffres, mon petit Oscar ?

- Oh ! Vous charriez !

- Non. Il ne faut surtout pas qu'on sache mon âge ici sinon je me fais chasser et nous ne nous verrons plus.

- Pourquoi ?

- Je suis là en contrebande. Il y a un âge limite pour être dame rose. Et je l'ai largement dépassé.

- Vous êtes périmée ?

- Oui.

- Comme un yaourt ?

- Chut !

- O.K. ! Je dirai rien.

Elle a été vachement courageuse de m'avouer son secret. Mais elle est tombée sur le bon numéro. Je serai muet même si je trouve étonnant, vu toutes les rides qu'elle a, comme des rayons de soleil autour des yeux, que personne ne s'en soit douté.

Une autre fois j'ai appris un de ses autres secrets, et avec ça, c'est sûr, tu vas pouvoir l'identifier.

On se promenait dans le parc de l'hôpital et elle a marché sur une crotte.

- Merde !

- Mamie-Rose, vous dites des vilains mots.

- Oh, toi, le même, lâche moi la grappe un instant, je parle comme je veux.

- Oh Mamie-Rose !

- Et bouge-toi le cul. On se promène, là, on ne fait pas une course d'escargots.

Quand on s'est assis assis pour sucer un bonbon sur un banc, je lui ai demandé :

- Comment se fait-il que vous parliez si mal ?

- Déformation professionnelle, mon petit Oscar. Dans mon métier, j'étais foutue si j'avais le vocabulaire trop délicat.

- Et c'était quoi votre métier ?

- Tu ne vas pas me croire...

- Je vous jure que je vous croirai.

- Catcheuse.

- Je ne vous crois pas !

- Catcheuse ! On m'avait surnommée l'Etranglaise du Languedoc.

Depuis, quand j'ai un coup de morosité

Ружа. Я хачу цябе, Божа, з ёй пазнаёміць, з матухнай Ружай, бо яна вялікая твая сяброўка – гэта ж яна сказала мне напісаць табе ліст. Адна праблема, што матухнай Ружай называю яе толькі я. Таму табе трэба пастараціца зразумець, пра каго я кажу: сярод усіх гэтых цётчак у ружовых халатах, якія прыходзяць у шпіталь бавіць час з хворымі дзецьмі, яна самая старая.

- Колькі вам год, матухна Ружа?

- А ты, даражнёўкі Аскар, зможаш запомніць трынаццацізначную лічбу?

- Ай, выдумляеце!

- Не. Але галоўнае, каб ніхто тут ніколі не здагадаўся, які ў мяне ўзрост, іначай мяне прагоняць, і мы болей не зможам убачыцца.

- Чаму?

- Таму што я тут падпольна. Каб прыходзіць сюды ў ружовым халаце, ёсць абмежаванне ва ўзросце. А я ўжо даўно яго пераступіла.

- У вас скончыўся тэрмін?

- Так.

- Як у ёгурту?

- Толькі не кажы нікому!

- Згода! Буду нямы як рыба.

Тое, што яна адкрыла мне свой сакрэт, – вельмі мужны ўчынак. Але яна трапіла ў надзейнае месца. Я буду маўчаць, хоць, на мой погляд, дзіўна, што пры ўсіх маршчынках, якія сонечнымі праменьчыкамі бягуць ад яе вачэй, ніхто дагэтуль нічога не западозрыў.

А другі раз я даведаўся яшчэ пра адзін ейны сакрэт, і ўжо з ім ты, Божа, зможаш стопрацэнтова вызначыць, каго я маю на ўвазе.

Мы гулялі ў шпітальным скверыку, і яна ўступіла ў нейкія какешкі.

- От гаўно!

- Матухна Ружа, вы лаецеся дрэннымі словамі.

- Вой, паслухай, малы, хоць ты ўжо адчапіся ад мяне на хвіліну. Як хачу, так кажу.

- Вой, матухна Ружа!

- І давай варушы сваёй задніцай.

et qu'elle est certaine que personne ne peut nous entendre, Mamie-Rose me raconte ses grands tournois : l'Etrangleuse du Languedoc contre la Charcutière du Limousin, sa lutte pendant vingt ans contre Diabolica Sinclair, une Hollandaise qui avait des obus à la place des seins, et surtout sa coupe du monde contre Ulla-Ulla, dite la Chienne de Büchenwald, qui n'avait jamais été battue, même par Cuisse d'Acier, le grand modèle de Mamie-Rose quand elle était catcheuse. Moi, ça me fait rêver ses combats, parce que j'imagine ma copine comme maintenant sur le ring, une petite vieille en blouse rose un peu branlante en train de foutre la pâtée à des ogresses en maillot. J'ai l'impression que c'est moi. Je deviens le plus fort. Je me venge.

Bon, si avec tous ces indices, Mamie-Rose ou l'Etrangleuse du Languedoc, tu ne repères pas qui est Mamie-Rose, Dieu, alors il faut arrêter d'être Dieu et prendre ta retraite. Je pense que j'ai été clair ?

Je reviens à mes affaires.

Bref, ma greffe a beaucoup déçu ici. Ma chimio décevait aussi mais c'était moins grave parce qu'on avait l'espoir de la greffe. Maintenant, j'ai l'impression que les toubibs ne savent plus quoi proposer, même que ça fait pitié. Le docteur Düsseldorf, que maman trouve si beau quoique moi je le trouve un peu fort des sourcils, il a la mine désolée d'un Père Noël qui n'aurait plus de cadeaux dans sa hotte.

L'atmosphère se détériore. J'en ai parlé à mon copain Bacon. En fait il s'appelle pas Bacon, mais Yves, mais nous on l'a appelé Bacon parce que ça lui va beaucoup mieux, vu qu'il est grand brûlé.

- Bacon, j'ai l'impression que les médecins ne m'aiment plus, je les déprime.

- Tu parles, Crâne d'Oeuf ! Les médecins, c'est inusable. Ils ont toujours plein d'idées d'opérations à te faire. Moi, j'ai calculé qu'ils m'en ont promis au moins six.

- Peut-être que tu les inspires.

- Faut croire.

- Mais pourquoi ils ne me disent pas tout simplement que je vais mourir ?

Là, Bacon, il a fait comme tout le monde à l'hôpital ; il est devenu sourd. Si tu dis

Мы тут на шпацыр выйшлі, а не бегаць навывперадкі са смаўжамі.

Калі мы селі на лаву сасмактаць па цукерцы, я спытаў:

- Як гэта выходзіць, што вы так дрэнна гаворыце?

- Прафесійны перакос, мой маленькі Аскар. Калі б у прафесіі, якой я займалася, я ўжывала надта далікатныя словы, мне адразу быў бы гамон.

- А якая ў вас была прафесія?

- Ты не паверыш...

- Паверу. Хочаце – пабажуся!

- Я была кетчысткай.

- Не праўда!

- Праўда-праўда, кетчысткай! І ў мяне нават мянушка была – Лангедокская душывьльніца.

Цяпер, калі ў мяне бывае паганы настрой і матухна Ружа ўпэўненая, што нас ніхто не можа падслухаць, яна расказвае мне пра вялікія бойкі, у якіх некалі ўдзельнічала: Лангедокская душывьльніца супраць Мясарэзкі з Ліможа, дваццацігадовае суперніцтва з Д'ябаліцай Сінклер, у якой замест грудзей былі дзве гаўбіцы, і асабліва – бой за кубак свету з Улай-Улай на мянушку Бухенвальдская Псіца: яе ніколі не магла перамагчы нават Стальная Задніца, якую матухна Ружа, калі была кетчысткай, лічыла за вялікі ўзор. Калі я ўяўляю сабе гэтыя бойкі, фантазія ў мяне разыгрываецца: мая сяброўка паўстае на рынгу такой, як цяпер – маленькай бабулькай у ружовым халаце, з не зусім упэўненаю хадой, – і задае добрага дыхту усім гэтым людоедкам у барцоўскіх трыко. А потым я пачынаю ўяўляць, быццам гэта я сам. Я раблюся дужэйшы. І помішчу за сябе.

Карацей, калі пры ўсіх гэтых прыкметах – матухны Ружы ці Лангедокскай душывьльніцы, – ты, Божа, не будзеш здольны вылічыць, хто такая матухна Ружа, тады лепш табе перастаць быць Богам ды ісці на пенсію. Спадзяюся, я ўсё ясна скажаў?

Вярнуся цяпер да маіх справаў.

Карацей, перасадка ўсіх тут дужа

« mourrir » dans un hôpital, personne n'entend. Tu peux être sûr qu'il va y avoir un trou d'air et que l'on va parler d'autre chose. J'ai fait le test avec tout le monde. Sauf avec Mamie-Rose.

Alors ce matin, j'ai voulu voir si, elle aussi, elle devenait dure de la feuille à ce moment là.

- Mamie-Rose, j'ai l'impression que personne ne me dit que je vais mourrir.

Elle me regarde. Est-ce qu'elle va réagir comme les autres ? S'il te plaît, l'Etrangleuse du Languedoc, résiste et conserve tes oreilles !

- Pourquoi veux-tu qu'on te le dise si tu le sais, Oscar !

Ouf, elle a entendu.

- J'ai l'impression, Mamie-Rose, qu'on a inventé un autre hôpital que celui qui existe vraiment. On fait comme si on ne venait à l'hôpital que pour guérir. Alors qu'on y vient aussi pour mourrir.

- Tu as raison, Oscar. Et je crois qu'on fait la même erreur pour la vie. Nous oublions que la vie est fragile, friable, éphémère. Nous faisons tous semblant d'être immortels.

- Elle est ratée, mon opération, Mamie-Rose ?

Mamie-Rose n'a pas répondu. C'était sa manière à elle de dire oui. Quand elle a été sûre que j'avais compris, elle s'est approchée et m'a demandé, sur un ton suppliant :

- Je ne t'ai rien dit, bien sûr. Tu me le jures ?

- Juré.

On s'est tus un petit moment, histoire de bien remuer toutes ces nouvelles pensées.

- Si tu écrivais à Dieu, Oscar ?

- Ah non, pas vous, Mamie-Rose !

- Quoi, pas moi ?

- Pas vous ! Je croyais que vous n'étiez pas menteuse.

- Mais je ne te mens pas.

- Alors pourquoi vous me parlez de Dieu ?

On m'a déjà fait le coup du Père Noël. Une fois suffit !

- Oscar, il n'y a aucun rapport entre Dieu et le Père Noël.

расчаравала. Мая хімія расчароўвала таксама, але тады яшчэ было не так сур'ёзна, бо заставалася надзея на перасадку. А цяпер уражанне такое, што лекары ўвогуле не ведаюць, што рабіць, і іх нават шкада. У доктара Дзюсельдорфа, якога мама лічыць прыгожым, хоць, па-мойму, ён занадта брывасты, выгляд такі засмучаны, як у Дзеда Мароза, у якога ў меху не засталася гасцінцаў.

Словам, абстаноўка паганая. Я гутарыў пра гэта з маім сябрам Беконам. Увогуле, яго забуць не Бекон, а Іў, але мы яго прызвалі Беконам, бо яму гэта больш пасуе, – ён увесь абгарэлы.

- У мяне такое ўражанне, Бекон, што лекары мяне больш не любяць, я на іх толькі наганяю сум.

- Пра што ты кажаш, Яйцагаловы! Гэтыя медыкі – увогуле абы што. У іх адно ў галаве – як бы зрабіць табе больш аперацыяў. Я падлічыў: яны мне абяцалі іх зрабіць ужо не менш за паўтузіна.

- Можа, ты іх натхняеш?

- Трэба думаць.

- А чаму яны мне проста не скажуць, што я хутка памру?

Тут Бекон адразу стаў, як усе ў гэтым шпіталі: адразу аглух. Калі ў шпіталі кажаш: “памерці”, – ніхто нічога не чуе. Можаш быць упэўнены – зараз узнікне паветраная яма, і гаворку павернуць на што-небудзь іншае. Я гэты тэст праводзіў ужо з усімі. Ну, апроч матухны Ружы.

А сёння раніцай мне захацелася паглядзець, ці не стане яна таксама тугой на вуха ў гэты момант.

- Матухна Ружа, у мяне такое ўражанне, быццам ад мяне хаваюць, што я хутка памру.

Яна скасавурыла на мяне вочы. Няўжо ў яе зараз будзе такая самая рэакцыя, як у астатніх? Калі ласка, Лангедокская душывільніца, не паддавайся, не губляй слых.

- А навошта табе трэба, каб нехта сказаў, калі ты і сам ведаеш?

Уф-ф! Яна пачула.

- У мяне такое ўражанне, матухна

- Si. Pareil. Bourrage de crâne et compagnie !

- Est-ce que tu imagines que moi, une ancienne catcheuse, cent soixante tournois gagnés sur cent soixante-cinq, dont quarante-trois par K.-O., l'Etrangleuse du Languedoc, je puisse croire une seconde au Père Noël ?

- Non.

- Eh bien je ne crois pas au Père Noël mais je crois en Dieu. Voilà.

Evidemment, dit comme ça, ça changeait tout.

- Et pourquoi est-ce que j'écrirais à Dieu ?

- Tu te sentiras moins seul.

- Moins seul avec quelqu'un qui n'existe pas ?

- Fais-le exister.

Elle s'est penchée vers moi.

- Chaque fois que tu croiras en lui, il existera un peu plus. Si tu persistes, il existera complètement. Alors, il te fera du bien.

- Qu'est-ce que je peux lui écrire ?

- Livre-lui tes pensées. Des pensées que tu ne dis pas, ce sont des pensées qui pèsent, qui s'incrument, qui t'alourdissent, qui t'immobilisent, qui prennent la place des idées neuves et qui te pourrissent. Tu vas devenir une décharge à vieilles pensées qui puent si tu ne parles pas.

- O.K.

- Et puis, à Dieu, tu peux lui demander une chose par jour. Attention ! Une seule.

- Il est nul, votre Dieu, Mamie-Rose. Aladin, il avait droit à trois vœux avec le génie de la lampe.

- Un vœu par jour, c'est mieux que trois dans la vie, non ?

- O.K. Alors je peux tout lui commander ? Des jouets, des bonbons, une voiture...

- Non, Oscar. Dieu n'est pas le Père Noël. Tu ne peux demander que des choses de l'esprit.

- Exemple ?

- Exemple : du courage, de la patience, des éclaircissements.

- O.K. Je vois.

- Et tu peux aussi, Oscar, lui suggérer des faveurs pour les autres.

Ружа, быццам тут прыдумалі нейкі іншы шпіталь – не такі, як бываюць напраўду. Тут усе робяць выгляд, быццам у шпіталь прыязджаюць толькі напраўляцца. Але ж у яго прыязджаюць і паміраць.

- Твая праўда, Аскар. І па-мойму, людзі робяць тую ж памылку наконт жыцця. Мы забываем, што жыццё крохкае, нетрывалае і хуткаплыннае. І прыкідваемся, быццам мы – несмяротныя.

- Матухна Ружа, значыць, аперацыя ў мяне не ўдалася?

Матухна Ружа нічога не адказала. Гэта ў яе такая манера казаць "так". Потым, упэўніўшыся, што я зразумеў, яна нахілілася да мяне і ўмольным голасам напрасіла:

- Але ж я, вядома, нічога табе не казала. Ты абяцаеш?

- Абячаю.

Мы на хвіліну змоўклі, каб даць засвоіцца новым думкам.

- А што калі табе, Аскар, напісаць Богу?

- Ой, матухна Ружа, толькі вы ўжо не будзьце!

- Кім не быць?

- Манюкай. Я думаў, хоць вы ўжо маніць мне не будзеце.

- А я ў не маю.

- Тады навошта вы мне пра Бога кажаце? Аднойчы мяне ўжо ашукалі з Дзедам Марозам. Болей не трэба!

- Аскар, паміж Дзедам Марозам і Богам няма нічога агульнага.

- А вось і ёсць. Гэта адно і тое ж. Задурванне галавы і выдумкі.

- Тады скажы, ты можаеш сабе ўявіць, каб я, Лангедокская душыльніца, былая кетчыстка, якая выйграла сто шэсцідзесят баёў са ста шасцідзесяці яці, з якіх сорак тры – накаўтам, каб я хоць на хвіліну паверыла ў Дзеда Мароза?

- Не.

- І правільна. Бо я не веру ў Дзеда Мароза. А ў Бога веру. Вось так.

Вядома, калі яна так сказала, дык гэта ўсё мяняла.

Handwritten signature

- Un vœu par jour, Mamie-Rose, faut pas déconner, je vais d'abord le garder pour moi !

Voilà. Alors Dieu, à l'occasion de cette première lettre, je t'ai montré un peu le genre de vie que j'avais ici, à l'hôpital où on me regarde maintenant comme un obstacle à la médecine, et j'aimerais te demander un éclaircissement : est-ce que je vais guérir ? Tu réponds oui ou non. C'est pas bien compliqué. Oui ou non. Tu barres la mention inutile.

A demain, bisous,
Oscar.

P.-S. Je n'ai pas ton adresse : comment je fais ?

- А навошта мне пісаць Богу?

- Ну, прынамсі будзеш адчуваць сябе не такім адзінокім.

- Не такім адзінокім – з тым, каго няма?

- А ты зрабі, каб ён быў.

Яна нахілілася да мяне.

- Кожны раз, як ты будзеш у яго верыць, ён будзе існаваць крыху больш. А калі ты будзеш настойлівы, ён стане існаваць цалкам. І тады ён падорыць табе дабро.

- А што я магу яму напісаць?

- Адкрыў яму свае думкі. Тыя, якія ты нікому не кажаш, – гэты самыя цяжкія думкі, якія цябе аблытваюць, скоўваюць, не даюць месца новым думкам і пачынаюць гнісці разам з табой. Урэшце, калі ты маўчыш і не выказваеш іх, ты проста ператвараешся ў сметніцу старых думак.

- Ясна.

- Апроч таго, ты можаш што-небудзь папрасіць у Бога. Але глядзі! Прасіць можна не больш за адно жаданне на дзень.

- Ну, значыць, гэты ваш Бог – слабак, матухна Ружа. Нават Аладзін мог

напрасіць у джына з чарадзейнай лямпы ажно тры жаданні.

- Адно жаданне на дзень – лепш, чым тры жаданні за ўсё жыццё, хіба не?

- Ну, добра. А я ўсё-ўсё магу ў яго замовіць? І цацкі, і цукеркі, і нават машыну?..

- Не, Аскар, Бог – гэта не Дзед Мароз. У яго ты можаш напрасіць толькі духоўныя рэчы.

- Гэта як? Дайце які-небудзь прыклад.

- Ну, напрыклад, ты можаш напрасіць у яго смеласці, цярдлівасці, ці напрасіць што-небудзь табе праясніць.

- А, ну, ясна. Я зразумеў.

- А яшчэ, Аскар, ты можаш напрасіць у яго за другіх.

- Ага, не трэба ля-ля, матухна Ружа, – усяго адно жаданне на дзень: ужо лепш я захаваю яго сабе!

Ну вось, Божа, у гэтым першым лісце я настараўся табе крыху апісаць тое жыццё, якім я тут жыву, у шпіталі, дзе цяпер усе глядзяць на мяне, як на ворага медыцынскай навукі, і я хацеў бы напрасіць, каб ты праясніў, ці змагу я напавіцца? Адкажы проста “так” ці “не”. Гэта ж не цяжка. “Так” ці “не”. Проста закрэслі непатрэбнае слова.

Да заўтра, цалую,
Аскар.

P.S. Я не ведаю твайго адраса: што рабіць?

Cher Dieu,

Bravo ! Tu es très fort. Avant même que j'aie posté la lettre, tu me donnes la réponse. Comment fais-tu ?

Ce matin, je jouais aux échecs avec Einstein dans la salle de récréation lorsque Pop Corn est venu me prévenir :

- Tes parents sont là.
- Mes parents ? C'est pas possible. Ils ne viennent que le dimanche.
- J'ai vu la voiture, une jeep rouge avec la bâche blanche.
- C'est pas possible.

J'ai haussé les épaules et j'ai continué à jouer avec Einstein. Mais comme j'étais préoccupé, Einstein me piquait toutes mes pièces, et ça m'a encore plus énervé. Si on l'appelle Einstein, c'est pas parce qu'il est plus intelligent que les autres mais parce qu'il a la tête qui fait le double de volume. Il paraît que c'est de l'eau à l'intérieur. C'est dommage, ç'aurait été de la cervelle, il aurait pu faire de grandes choses, Einstein.

Quand j'ai vu que j'allais perdre, j'ai laissé tomber le jeu et j'ai suivi Pop Corn dont la chambre donne sur le parking. Il avait raison : mes parents étaient arrivés.

Il faut te dire, Dieu, qu'on habite loin, mes parents et moi. Je ne m'en rendais pas compte quand j'y habitais mais maintenant que je n'y habite plus, je trouve que c'est vraiment loin. Du coup, mes parents ne peuvent venir me voir qu'une fois par semaine, le dimanche, parce que le dimanche ils ne travaillent pas, ni moi non plus.

- Tu vois que j'avais raison, a dit Pop Corn. Combien tu me donnes pour t'avoir prévenu ?

- J'ai des chocolats aux noisettes.

Дарагі Божа!

Гэта клас! Ну, ты ўвогуле! Я нават не паспеў яшчэ адаслаць ліст, а ты ўжо адказаў. Як гэта ты так робіш?

Сёння раніцай я гуляў у нашай зале адпачынку ў шахматы з Эйнштэйнам, і тут прыляцеў Папкорн і сказаў:

- Прыехалі твае бацькі.
- Мае бацькі? Не можа быць. Яны прыязджаюць толькі ў нядзелю.
- Я бачыў машыну: чырвоны "Джып" з белым брызентавым верхам.
- Не можа быць.

Я паціснуў плячыма і ўзяўся гуляць далей. Але думкі ў мяне былі ўжо не на месцы, і Эйнштэйн паграў у мяне ўсе фігуры, ад чаго я разнерваваўся яшчэ больш. Увогуле, Эйнштэйнам прызвалі яго не таму, што ён разумнейшы за іншых, а таму што ў яго галава ўдвая большая, чым трэба. У яго, здаецца, усярэдзіне там вада. Шкада, бо каб гэта былі мазгі, ён мог бы панавыдумляць ўсякіх класных штук.

Убачыўшы, што ўсё адно хутка праіграю, я кінуў гуляць і пайшоў да Папкорна, бо з акна ў ягонай палаце відаць стаянку. Аказалася, ён меў рацыю: мае бацькі сапраўды прыехалі.

Мушу сказаць табе, Божа, што мы з бацькамі жывем далёка. Раней, калі я там жыў, я гэтага не заўважаў, а цяпер, калі больш не жыву, то ведаю, што гэта на праўду далёка. Таму мае бацькі могуць прыязджаць толькі раз на тыдзень, у нядзелю, бо ў нядзелю яны не працуюць, і я таксама.

- Вось бачыш, я меў рацыю, – сказаў Папкорн. – Што дасі за тое, што я напярэдзіў?

- T'as plus de fraises Tagada ?
- Non.
- O.K. pour les chocolats.

Evidemment, on n'a pas le droit de donner à manger à Pop Corn vu qu'il est là pour maigrir. Quatre-vingt-dix-huit kilos à neuf ans, pour un mètre dix de haut sur un mètre dix de large ! Le seul vêtement dans lequel il rentre tout entier, c'est un sweat-shirt de polo américain. Et encore, les rayures ont le mal de mer. Franchement, comme aucun de mes copains ni moi on croit qu'il pourra jamais arrêter d'être gros et qu'il nous fait pitié tellement il a faim, on lui donne toujours nos restes. C'est minuscule, un chocolat, par rapport à une telle masse de graisse ! Si on a tort, alors que les infirmières cessent, elle aussi, de lui fourrer des suppositoires.

Je suis retourné dans ma chambre pour attendre mes parents. Au début, je n'ai pas vu passer les minutes parce que j'étais essoufflé puis je me suis rendu compte qu'ils avaient eu quinze fois le temps d'arriver jusqu'à moi.

Soudain, j'ai deviné ou ils étaient. Je me suis glissé dans le couloir ; quand personne ne me voyait, j'ai descendu l'escalier, puis j'ai marché dans la pénombre jusqu'au bureau du docteur Düsseldorf.

Gagné ! Ils étaient là. Les voix m'arrivaient de derrière la porte. Comme j'étais épuisé par la descente, j'ai pris quelques secondes pour remettre mon coeur en place et c'est là que tout s'est détraqué. J'ai entendu ce que j'aurais pas dû entendre. Ma mère sanglotait, le docteur Düsseldorf répétait : « Nous avons tout essayé, croyez bien que nous avons tout essayé » et mon père répondait d'une voix étranglée : « j'en suis

- Ёсць шакаладныя цукеркі з арэхамі.

- Сунічных болей няма?
- Не.

- Добра, давай шакаладных.

Папкорну, вядома, забаронена даваць есці: ён тут, каб пахудзець. Уяві: дзевяноста восем кілаграмаў у дзевяць год! Метр дзесяць на метр дзесяць! Адзіная вопратка, у якую ён улазіць, гэта вялізная фуфайка для амерыканскага пола.

Дый тое палоскі на ёй так штарміць, быццам у іх марская хвароба. Калі шчыра, сярод нас тут з прыяцелямі ніхто не верыць, што ён калі-небудзь перастане быць тоўстым, і нам яго вельмі шкада, бо ён увесь час галодны, і таму мы заўсёды аддаем яму тое, што ў нас застаецца. Што такое нейкая шакаладная цукерка ў параўнанні з такой кучай тлушчу! А калі мы робім штосьці не так, дык няхай санітаркі таксама перастануць яму соваць свечкі.

Я вярнуўся да сябе ў палату і пачаў чакаць бацькоў. Спачатку я так задыхаўся, што не заўважыў нават, як бяжыць час, але потым зразумеў, што бацькі маглі б ужо разоў пятнаццаць паспець прыйсці.

Раптам я здагадаўся, дзе яны дзеліся. Я ціха шыгнуў у калідор і, калі на мяне ніхто не глядзеў, пайшоў уніз па лесвіцы, а потым па цёмным калідоры дабраўся да кабінета доктара Дзюсельдорфа.

Маё ўзяло! Яны былі там. З-за дзвярэй да мяне даносіліся галасы. Пераход з паверху на паверх вельмі мяне натаміў, і мне трэба было некалькі секундаў, каб сэрца крыху прыйшло ў норму, і ў гэты момант

Handwritten signature

sûr, docteur, j'en suis sûr. »

Je suis resté l'oreille collée à la porte de fer. Je ne savais plus qui était le plus froid, le métal ou moi.

Puis le docteur Düsseldorf a dit :

- Est-ce que vous voulez l'embrasser ?

- Je n'aurai jamais le courage, a dit ma mère.

- Il ne faut pas qu'il nous voie dans cet état, a rajouté mon père.

Et c'est là que j'ai compris que mes parents étaient deux lâches. Pire : deux lâches qui me prenaient pour un lâche !

Comme il y avait des bruits de chaises dans le bureau, j'ai deviné qu'ils allaient sortir et j'ai ouvert la première porte qui se présentait.

C'est comme ça que je me suis retrouvé dans le placard à balais où j'ai passé le reste de la matinée car, peut-être que tu le sais pas, Dieu, mais les placards à balais, ça s'ouvre de l'extérieur, pas de l'intérieur, comme si on avait peur que, la nuit, les balais, les seaux et les serpillières, ils se barrent !

De toute façon, ce ne me gênait pas d'être enfermé dans le noir parce que je n'avais plus envie de voir personne et parce que mes jambes et mes bras ne répondaient plus tellement après le choc que ça m'avait fait, entendre ce que j'avais entendu.

Vers les midi, j'ai senti que ça s'agitait pas mal à l'étage au-dessus. J'écoutais les pas, les cavalcades. Puis on s'est mis à crier mon nom de partout :

- Oscar ! Oscar !

Ça me faisait du bien de m'entendre appeler et de ne pas répondre. J'avais envie d'embêter la terre entière.

Après, je crois que j'ai un peu dormi, puis j'ai perçu les galoches traînantes de Madame N'da, la femme de service. Elle a ouvert la porte et là, on s'est fait vraiment peur, on a hurlé très fort, elle parce qu'elle s'attendait pas à me trouver là, moi parce que je ne me souvenais pas qu'elle était aussi noire. Ni qu'elle criait aussi fort.

Après, ça a été une sacrée mêlée. Ils sont tous venus, le docteur Düsseldorf, l'infir-

usë здарылася. Я пачуў тое, чаго, напэўна, не павінен быў чуць. Мая маці рыдала, а доктар Дзюсельдорф паўтараў: "Мы выпрабавалі ўсё, паверце, мы выпрабавалі ўсё". А бацька адказваў здушаным голасам: "Мы верым вам, доктар, вядома, мы верым".

Я стаяў, прыпаўшы вухам да жалезных дзвярэў, і ўжо не ведаў, што халаднейшае – гэтыя металічныя дзверы ці я.

Потым доктар Дзюсельдорф сказаў:

- Можа, вы хочаце ўбачыць яго, абняць?

- Я баюся сустрэчы з ім, – сказала маці.

- Яму лепш не бачыць нас у гэтым стане, – сказаў бацька.

Тады я і зразумеў, што мае бацькі – баязліўцы. І нават горш – баязліўцы, якія і мяне маюць за баязліўца!

У кабінэце пачулася шорганне крэслаў, і я, зразумеўшы, што яны зараз выйдучь, адчыніў першыя-лепшыя дзверы.

Так я апынуўся ў прыбіральчыцкай падсобцы, дзе мусіў правесці да канца ўсю першую палову дня, бо як табе, Божа, напэўна, вядома, гэтыя падсобкі адчыняюцца толькі звонку, а не зсярэдзіны, быццам нехта баіцца, што вёдры, мётлы ды анучы возьмуць уначы ды ўцякуць!

Ва ўсякім разе, тое, што я аказаўся зачынены ў цемры, мяне зусім не бянтэжыла, бо мне ў не хацелася нікога бачыць, а пасля шоку, перажытага ад таго, што я пачуў, у мяне ўжо амаль не слухаліся ні рукі, ні ногі.

Бліжэй да паўдня я пачуў, што паверхам вышэй усчаўся вялікі пярэпалах. Я прыслухоўваўся да крокаў, мітуслівага тупату. Потым паўсюль пачалі крычаць маё імя:

- Аскар! Аскар!

Мне было прыемна чуць, што мяне клічуць, і не адказваць. Мне хацелася давесці да шаленства ўвесь свет.

Потым я, напэўна, ненадоўга заснуў, а тады пачуў, як зусім побач шоргае сваімі галёшамі спадарыня Ньда, дзяжурная санітарка. Яна адчыніла дзверы, і тут мы

mière-chef, les infirmières de service, les autres femmes de ménage. Alors que je croyais qu'ils allaient m'engueuler, ils se sentaient tous morveux et j'ai vu qu'il fallait vite tirer profit de la situation.

- Je veux voir Mamie-Rose.

- Mais où étais-tu passé, Oscar ? Comment te sens-tu ?

- Je veux voir Mamie-Rose.

- Comment t'es-tu retrouvé dans ce placard ? Tu as suivi quelqu'un ? Tu as entendu quelque chose ?

- Je veux voir Mamie-Rose.

- Prends un verre d'eau.

- Non. Je veux voir Mamie-Rose.

- Prends une bouchée de...

- Non. Je veux voir Mamie-Rose.

Du granit. Une falaise. Une dalle de béton. Rien à faire. Je n'écoutais même plus ce qu'on me disait. Je voulais voir Mamie-Rose.

Le docteur Düsseldorf avait l'air très contrarié par rapport à ses collègues de n'avoir aucune autorité sur moi. Il a fini par craquer.

- Qu'on aille chercher cette dame !

Là, j'ai consenti à me reposer et j'ai dormi un peu dans ma chambre.

Quand je me suis réveillé, Mamie-Rose était là. Elle souriait.

- Bravo, Oscar, tu as réussi ton coup. Tu leur as foutu une sacrée gifle. Mais le résultat, c'est qu'ils me jalourent maintenant.

- On s'en fout.

- Ce sont de braves gens, Oscar. De très braves gens.

- Je m'en fous.

- Qu'est-ce qui ne va pas ?

- Le docteur Düsseldorf a dit a mes parents que j'allais mourir et ils se sont enfuis. Je les déteste.

Je lui ai tout raconté dans le détail, comme à toi, Dieu.

- Mmm, a fait Mamie-Rose, ça me rappelle mon tournoi à Béthune contre Sarah Youp La Boum, la catcheuse au corps huilé, l'anguille des rings, une acrobate qui se battait presque nue et qui te filait entre les mains lorsque tu essayais de lui faire une prise. Elle ne combattait qu'à Béthune où elle gagnait chaque année

абое вельмі перапалохаліся і зараўлі на ўсю горла: яна – таму што не спадзявалася знайсці мяне тут, а я – таму што ў не памятаў, што яна такая чорная. І таму што не ведаў, што яна можа так моцна крычаць.

Потым быў поўны вэрхал. Усе назбягаліся: і доктар Дзюсельдорф, і старшая санітарка, і дзяжурныя сястрычкі, і нянькі, і розныя прыбіральшчыцы. Я думаў, яны зараз пачнуць на мяне сварыцца, а яны толькі шморгалі насамі, і я зразумеў, што трэба карыстацца сітуацыяй.

- Я хачу бачыць матухну Ружу.

- Дзе ж ты быў увесь гэты час, Аскар? Як ты сябе адчуваеш?

- Я хачу бачыць матухну Ружу.

- Як ты апынуўся ў гэтай падсобцы? Ты за кім-небудзь сюды прыйшоў? Можа, ты нешта пачуў?

- Я хачу бачыць матухну Ружу.

- На, папі вадзічкі.

- Не хачу. Я хачу бачыць матухну Ружу.

- Ну выні глыточак...

- Не. Я хачу бачыць матухну Ружу.

Я быў граніт. Скала. Бетонная глыба.

Нічым не ссунеш. Я нават не слухаў, што яны мне казалі. Я хацеў бачыць матухну Ружу.

Доктар Дзюсельдорф меў вельмі разгублены выгляд перад калегамі, таму што нічым не мог паўплываць на мяне. Урэшце ён здаўся.

- Няхай хто-небудзь сходзіць і прывядзе сюды гэтую пані!

Толькі тады я згадзіўся крыху адпачыць і ненадоўга заснуў у сваёй палаче.

Калі я прачнуўся, матухна Ружа сядзела побач. Яна ўсміхалася.

- Вінішую, Аскар! Твая штука табе вельмі ўдалася. Уляпіў ты ім усім смачную поўху. Толькі вось у выніку яны з зайздрасцю цяпер касабурацца на мяне.

- Ну і начхаць на іх.

- А што раптам здарылася?

- Доктар Дзюсельдорф сказаў тату і маме, што я хутка памру, а яны ўцяклі.

la coupe de Béthune. Or moi, je la voulais, la coupe de Béthune !

- Qu'est-ce que vous avez fait, Mamie-Rose ?

- Des amis à moi lui ont jeté de la farine lorsqu'elle est montée sur le ring. Huile plus farine, ça faisait une jolie chapelure. En trois croix et deux mouvements, je l'ai envoyée au tapis, la Sarah Youp La Boum. Après moi, on ne l'appelait plus l'anguille des rings mais la morue panée.

- Vous m'excusez, Mamie-Rose, mais je vois pas vraiment le rapport.

- Moi, je le vois très bien. Y a toujours une solution, Oscar, y a toujours un sac de farine quelque part. Tu devrais écrire à Dieu. Il est plus fort que moi.

- Même pour le catch ?

- Oui. Même pour le catch, Dieu touche sa bille. Essaie, mon petit Oscar. Qu'est-ce qui te fait le plus mal ?

- Je déteste mes parents.

Яны брыдкія, і я іх не люблю.

Я падрабязна расказаў ёй усё, пра што ўжо расказаў, Божа, табе.

- Гм-м...- прамовіла матухна Ружа.- Гэта нагадвае мне турнір у Бэтуне, дзе мне супрацьстаяла Сара Гром-Бом, кетчыстка, якая заўсёды націрала цела алеем. Яе яшчэ называлі байцовым вугером і акрабаткай, яна выходзіла на рынг амаль голая, і як толькі хто спрабаваў яе ўхапіць – імгненна выслізвала з рук. Яна баролася толькі ў Бэтуне і кожны год выйгравала там кубак турніру. Але ж мне таксама карцела забраць той кубак!

- І што вы зрабілі, матухна Ружа?

- Адны мае сябры, калі яна падымалася на рынг, сыпанулі на яе мукой. Алеі, мука – выдатная выйшла паніроўка. Тры прытопы, два прыёмы – і я паваліла гэтую Сару Гром-Бом на абедзве лапаткі. Пасля той бойкі са мной яе называлі ўжо не байцовым вугером, а траской у кляры.

- Прабачце, матухна Ружа, але я не бачу, пры чым тут гэтая гісторыя?

- А я выдатна бачу. Раіэнне, Аскар, ёсць заўсёды – заўсёды недзе ёсць свой мех з мукой. Напішы Богу. Ён нашмат мацнейшы за мяне.

- Нават у кетчы?

- Так, нават у кетчы, у Бога заўжды перавага. Паспрабуй, мой харошы. Што табе найбольш баліць?

- Я ненавіджу сваіх бацькоў.

- Ну дык узненавідзь іх з усяе сілы.

- І гэта мне кажаце вы, матухна Ружа?

- Так. Узненавідзь іх з усяе сілы. Гэта будзе той косткай, якую ты мусіш разгрызці. А калі ты яе разгрызеш, то ўбачыш, што

- Alors déteste-les très fort.
 - C'est vous qui me dites ça, Mamie-Rose ?

- Oui. Déteste-les très fort. Ça te fera un os à ronger. Quand tu l'auras fini, ton os, tu verras que ce n'était pas la peine. Raconte tout ça à Dieu et, dans ta lettre, demande-lui donc de te faire une visite.

- Il se déplace ?

- A sa façon. Pas souvent. Rarement même.

- Pourquoi ? Il est malade, lui aussi ?

Là, j'ai compris au soupir de Mamie-Rose qu'elle ne voulait pas m'avouer que, toi aussi, Dieu, tu es en mauvais état.

- Tes parents ne t'ont jamais parlé de Dieu, Oscar ?

- Laissez tomber. Mes parents, ils sont cons.

- Bien sûr. Mais est-ce qu'ils ne t'ont jamais parlé de Dieu ?

- Si. Juste une fois. Pour dire qu'ils y croyaient pas. Eux, ils croient juste au Père Noël.

- Ils sont si cons que ça, mon petit Oscar ?

- Pouvez pas vous imaginer ! Le jour où je suis revenu de l'école en leur disant qu'il fallait arrêter de déconner, que je savais, comme tous mes copains, que le Père Noël n'existait pas, ils avaient l'air de tomber d'un nuage. Comme j'étais plutôt furax d'être passé pour un crétin dans la cour de récréation, ils m'ont juré qu'ils n'avaient jamais voulu me tromper et qu'ils avaient cru, eux, sincèrement, que le Père Noël existait, et qu'il étaient très déçus, mais alors là, très déçus d'apprendre que ce n'était pas vrai ! Deux vrais tarés, je vous dis, Mamie-Rose !

- Donc ils ne croient pas en Dieu ?

- Non.

- Et ça ne t'a pas intrigué ?

- Si je m'intéresse à ce que pensent les cons, je n'aurai plus de temps pour ce que pensent les gens intelligents.

- Tu as raison. Mais le fait que tes parents qui, selon toi, sont des cons...

- Oui. Des vrais cons, Mamie-Rose !

яна была таго зусім не вартая. Распавядзі пра ўсё гэта Богу і ў сваім лісце папрасі, каб ён да цябе прыйшоў.

- А ён ездзіць у падарожжы?

- Ну, па-свойму, так. Не часта. Нават можна сказаць, рэдка.

- Чаму? Ён таксама хворы?

І па тым, як матухна Ружа задумалася, я зразумеў, што яна не хоча прызнавацца, што ты, Божа, таксама пачуваешся вельмі кепска.

- Твае бацькі, Аскар, хіба ніколі не гаманілі з табой пра Бога?

- Ды кінце вы. Мае бацькі – проста дурні!

- Зразумела. Але хіба яны ніколі не гаманілі з табой пра Бога?

- Гаманілі. Усяго адзін раз. Каб сказаць, што яны ў яго не вераць. Яны вераць толькі ў Дзеда Мароза.

- Даражэнькі Аскар! Няўжо яны аж такія дурні?

- Вы нават сабе не ўяўляеце! Калі я аднойчы прыйшоў са школы і заявіў, каб яны канчалі выдурвацца, бо цяпер, як і ўсе мае сябры, я ведаю, што ніякага Дзеда Мароза няма, у іх быў такі выгляд, быццам яны з неба зваліліся. Я быў тады няслаба раззлаваны, бо падчас перапынку ў школьным двары ўсе зырыліся на мяне, як на нейкага ёлупа, а мае бацькі адразу пачалі запэўніваць, што зусім не хацелі мяне ашукваць і самі шчыра верылі, быццам Дзед Мароз ёсць, і ім вельмі прыкра, сапраўды, вельмі прыкра, што аказваецца, гэта няпраўда! Два абсалютныя боўдзілы, вось хто яны, матухна Ружа!

- І значыць, яны не вераць у Бога?

- Не.

- А табе не было цікава, чаму?

- Калі я буду цікавіцца тым, што думаюць дурні, дык у мяне не застанецца часу на тое, пра што думаюць разумныя.

- Гэта слушна. Але ж сам факт, што твае бацькі, якія, па тваіх словах, дурні...

- Так, матухна Ружа! Яны сапраўдныя дурні!

- Дык я ў кажу: калі твае бацькі,

- Donc, si tes parents qui se trompent n'y croient pas, pourquoi toi, justement, ne pas y croire et lui demander une visite ?

- D'accord. Mais vous m'avez pas dit qu'il est grabataire ?

- Non. Il a une façon très spéciale de rendre visite. Il te rend visite en pensée. Dans ton esprit.

Ça, ça m'a plu. J'ai trouvé ça très fort. Mamie-Rose a ajouté :

- Tu verras : ses visites font beaucoup de bien.

- O.K., je lui en parlerai. Enfin, pour l'instant, les visites qui me font le plus de bien, ce sont les vôtres.

Mamie-Rose a souri et, presque timidement, s'est penchée pour me faire un bisou sur la joue. Elle n'osait pas aller jusqu'au bout. Elle mendiait de l'œil la permission.

- Allez-y. Embrassez-moi. Je le dirai pas aux autres. Je veux pas casser votre réputation d'ancienne catcheuse.

Ses lèvres se sont posées sur ma joue et ça m'a fait plaisir, ça me donnait chaud, avec des picotements, ça sentait la poudre et le savon.

- Quand revenez-vous ?

- Je n'ai le droit de venir que deux fois par semaine.

- C'est pas possible, ça, Mamie-Rose ! Je vais pas attendre trois jours !

- C'est le règlement.

- Qui fabrique le règlement ?

- Le docteur Düsseldorf.

- Le docteur Düsseldorf, en ce moment, il fait dans sa culotte quand il me voit. Allez lui demander la permission, Mamie-Rose. Je plaisante pas.

Elle m'a regardé avec hésitation.

- Je plaisante pas. Si vous ne venez pas me voir tous les jours, moi j'écris pas à Dieu.

- Je vais essayer.

Mamie-Rose est sortie et je me suis mis à pleurer.

Je ne m'étais pas rendu compte, avant, combien j'avais besoin d'aide. Je ne m'étais pas rendu compte, avant, combien j'étais vraiment malade. A l'idée de ne plus voir Mamie-Rose, je comprenais tout ça et voilà que ça me coulait en

не верачы ў Бога, памыляюцца, дык чаму б і табе ім не наверыць і не напрасіць Бога прыйсці?

- Добра. Але хіба вы самі не казалі, што ён ляжачы хворы?

- Я так не казала. Бог прыходзіць да кожнага сваім адмысловым спосабам. Ён прыходзіць да цябе ў думках. Ён наведвае душу.

Гэты адказ дужа прыйшоўся мне даспадобы. А матухна Ружа яшчэ дадала:

- Ты ўбачыш, кожны яго прыход нясе з сабой шмат добра.

- Ну ладна. Я яму напішу. Але цяпер мне бывае напраўду добра, калі прыходзіце вы.

Матухна Ружа ўсміхнулася і амаль бязліва нахілялася, каб пацалаваць мяне ў шчаку. Ды так і застыла, не насмельваючыся зрабіць гэта да канца. Яна толькі маліла ў мяне позіркам дазволу.

- Ну давайце ўжо. Цалуйце. Я нікому не раскажу. Не хачу псаваць вашу рэпутацыю былой кетчысткі.

Яе вусны дакрануліся да маёй шчакі, і мне гэта было прыемна, у мяне на целе разлілося цяпло і пабеглі мурашкі; ад яе пахла пудрай і мылам.

- Калі вы цяпер прыйдзеце?

- Я маю права прыходзіць два разы на тыдзень.

- Не, матухна Ружа, гэтак няможна! Я не буду чакаць тры дні!

- Такі тут распарадак.

- А хто прыдумляе такі распарадак?

- Доктар Дзюсельдорф.

- Доктар Дзюсельдорф цяпер робіць у штаны, калі мяне бачыць. Матухна Ружа, схадзіце да яго і напрасіце, каб ён дазволіў. Я не жартую.

Яна паглядзела на мяне нерашуча.

- Я не жартую. Калі не будзеце прыходзіць да мяне кожны дзень, я не напішу Богу.

- Я паспрабую.

Матухна Ружа выйшла, і я заплакаў.

Я раней не задумваўся, як мне патрэбна чыя-небудзь дапамога. Толькі

larmes qui brûlaient mes joues.

Heureusement, j'ai eu un peu le temps de me remettre avant qu'elle rentre.

- C'est arrangé : j'ai la permission. Pendant douze jours, je peux venir te voir tous les jours.

- Moi et rien que moi ?

- Toi et rien que toi, Oscar. Douze jours.

Là, je ne sais pas ce qui m'a pris, les larmes sont revenues et m'ont secoué. Pourtant je sais que les garçons ne doivent pas pleurer, surtout moi, avec mon crâne d'œuf, qui ne ressemble ni à un garçon ni à une fille mais plutôt à un martien. Rien à faire. Je pouvais pas m'arrêter.

- Douze jours ? Ça va si mal que ça, Mamie-Rose ?

Elle aussi, ça la chatouillait de pleurer. Elle hésitait. L'ancienne catcheuse empêchait l'ancienne fille de se laisser aller. C'était jolie à voir et ça m'a distrait un peu.

- Quel jour sommes-nous, Oscar ?

- Cette idée ! Vous ne voyez pas mon calendrier ? On est le 19 décembre.

- Dans mon pays, Oscar, il y a une légende qui prétend que, durant les douzes derniers jours de l'an, on peut deviner le temps qu'il fera dans les douzes mois de l'année à venir. Il suffit d'observer chaque journée pour avoir, en miniature, le tableau du mois. Le 19 décembre représente le mois de janvier, le 20 décembre le mois de février, etc., jusqu'au 31 décembre qui préfigure le mois de décembre suivant.

- C'est vrai ?

- C'est une légende. La légende des douzes jours divinatoires. Je voudrais qu'on y joue, toi et moi. Enfin surtout toi. A partir d'aujourd'hui, tu observeras chaque jour en te disant que ce jour compte pour dix ans.

- Dix ans ?

- Oui. Un jour : dix ans.

- Alors dans douze jours, j'aurai cent trente ans !

- Oui. Tu te rends compte ?

Mamie-Rose m'a embrassé – Elle y prend goût, je sens – puis elle est partie.

Alors voilà, Dieu : ce matin, je suis né, et je ne m'en suis pas bien rendu compte ; c'est

цяпер, пры думцы, што я не змагу болей бачыць матухну Ружу, гэта раптам стала мне ясна, і гарачыя слёзы пабеглі ў мяне па шчоках.

На ішчасце, я паспеў прыйсці ў норму да таго, як яна вярнулася.

– Усё дамоўлена. Я атрымала дазвол. Наступныя дванаццаць дзён я змагу прыходзіць да цябе кожны дзень.

– Да мяне і толькі да мяне?

– Да цябе і толькі да цябе, Аскар. Дванаццаць дзён.

Не ведаю, што тут на мяне найшло, але слёзы пацяклі зноў і мяне пачало трэсці. Мне добра вядома, што хлопчыкі не павінны плакаць, тым больш я з маім голым, як яйцо, чэрапам, які робіць мяне падобным не на хлопчыка і не на дзяўчынку, а на нейкага марсіяніна. Але што тут зробіш? Я проста не мог спыніцца.

– Дванаццаць дзён? Няўжо ўсё так кепска, матухна Ружа?

Ёй таксама свярбела ў носе і хацелася плакаць. Але яна не рашалася. Былая кетчыстка не дазваляла былой дзяўчыныцы распусціць нюні. Гэта выглядала так міла, што нават крыху адцягнула маю ўвагу.

– Які сёння дзень, Аскар?

– Што за пытанне? Хіба вы не бачыце мой каляндар? Сёння 19 снежня.

– У тых краях, адкуль я родам, Аскар, ёсць паданне, згодна з якім паводле дванаццаці апошніх дзён года можна прадбачыць, якое надвор'е будзе ў кожным з дванаццаці месяцаў на будучы год. Трэба толькі ўважліва паназіраць за кожным днём, і ты ўбачыш у мініятуры карціну адпаведнага месяца. 19 снежня адпавядае студзеню, 20 снежня – лютаму, і гэтак далей аж да 31 снежня, якое адпавядае снежню наступнага года.

– І гэта праўда?

– Гэта паданне. Паданне пра дванаццаць прарочых дзён. І мне вельмі хацелася б у яго з табой пагуляць. Ну, найперш, каб ты пагуляў сам. Пачынаючы з сённяшняга дня, ты будзеш назіраць за кожным днём і будзеш казаць сабе, што ён

devenu plus clair vers les midi, quand j'avais cinq ans, j'ai gagné en conscience mais ça n'a pas été pour apprendre de bonnes nouvelles ; ce soir, j'ai dix ans et c'est l'âge de raison. J'en profite pour te demander une chose : quand tu as quelque chose à m'annoncer comme à midi, pour mes cinq ans, fais moins brutal. Merci.

A demain, bisous,
Oscar.

P.-S. J'ai un truc à te demander. Je sais que je n'ai droit qu'à un vœu mais mon vœu de tout à l'heure, c'était à peine un vœu, plutôt un conseil.

Je serais d'accord pour une petite visite. Une visite en esprit. Je trouve ça très fort. J'aimerais bien que tu m'en fasses une. Je suis ouvrable de huit heures du matin à neuf heu-

– гэта дзесяць год.

– Дзесяць год?

– Так. Адзін дзень – дзесяць год.

– Тады праз дванаццаць дзён мне будзе сто трыццаць год!

– Так. Уяўляеш?

Пацалаваўшы мяне – а яна, па-мойму, пачынае ўжо адчуваць у гэтай справе смак, – матухна Ружа пайшла.

Так што, Божа, справы такія: сёння раницай я нарадзіўся, але сам ладам гэтага не ўцяміў; толькі бліжэй да паўдня, калі мне споўнілася пяць гадоў, вакол трошкі праяснілася, я прыбавіў у розуме, але, на жаль, не дзеля таго, каб даведацца пра добрую навіну; а гэтым вечарам мне спаўняецца дзесяць і гэта ўжо сталы ўзрост. Карыстаючыся нагодай, хачу папрасіць у цябе адну рэч: калі маеш мне

res du soir. Le reste du temps, je dors. Même parfois, dans la journée, je pique des petits rou-pillons à cause des traitements. Mais si tu me trouves comme ça, n'hésite pas à me réveiller. Ça serait con de se rater à une minute près, non ?

нешта паведаміць, як сёння апоўдні, на маё пяцігоддзе, рабі гэта не так раптоўна і рэзка. Дзякуй.

*Да заўтра, цалую,
Аскар.*

P.S. Маю нешта ў цябе папрасіць. Я ведаю, што ў мяне ёсць права толькі на адно жаданне, але ж тое нядаўняе жаданне – яно амаль і не жаданне зусім, а парада.

Я быў бы не супраць, каб ты да мяне на крыху завітаў. Каб ты прыйшоў да мяне ў думках. Па-мойму, гэта было б выдатна. Мне вельмі хацелася б, каб ты мяне так наведаў. Візіты да мяне дазволены з дзевятай раніцы па дзевятую вечара. Астатні час я сплю. Часам, праўда, і пасярод дня прыснуць выпадае – пры розных працэдурах. Але калі ты мяне так заспееш, дык не вагайся і адразу будзі. Было б поўнай дурацыю размінуцца на нейкую хвіліну, праўда?

Cher Dieu,

Aujourd'hui, j'ai vécu mon adolescence et ça n'a pas glissé tout seul. Quelle histoire ! J'ai eu plein d'ennuis avec mes copains, avec mes parents et tout ça à cause des filles. Ce soir, je ne suis pas mécontent d'avoir vingt ans parce que je me dis que, ouf, le pire est derrière moi. La puberté, merci ! Une fois mais pas deux !

D'abord, Dieu, je te signale que tu n'es pas venu. J'ai très peu dormi aujourd'hui ou les problèmes de puberté que j'ai eus, donc je n'aurais pas dû te rater. Et puis, je te le répète, si je roupille, secoue-moi.

Au réveil, Mamie-Rose était déjà là. Pendant le petit déjeuner, elle m'a raconté ses combats contre Téton Royal, une catcheuse belge, qui engloutissait trois kilos de viande crue par jour qu'elle arrosait avec un tonneau de bière ; il paraît que ce qu'elle avait de plus fort, Téton Royal, c'était l'haleine, à cause de la fermentation viande-bière, et que rien que ça, ça envoyait ses adversaires au tapis. Pour la vaincre, Mamie-Rose avait dû improviser une nouvelle tactique : mettre une cagoule, l'imprégner de lavande et se faire appeler la Bourrelle de Carpentras. Le catch, elle dit toujours, ça demande aussi des muscles dans la cervelle.

Qui aimes-tu bien, Oscar ?

Ici ? A l'hôpital ?

Oui.

Bacon, Einstein, Pop Corn.

Et parmi les filles ?

Ça m'a bloqué, cette question. Je n'avais pas envie de répondre. Mais Mamie-Rose attendait et, devant une catcheuse de classe internationale, on peut pas faire le guignol trop longtemps.

Peggy Blue.

Peggy Blue, c'est l'enfant bleue. Elle habite l'avant-dernière chambre au fond du couloir. Elle sourit gentiment mais elle parle presque pas. On dirait une fée qui se repose un moment à l'hôpital. Elle a une maladie compliquée, la maladie bleue, un problème de sang qui devrait aller aux poumons et qui n'y va pas et qui, du coup, rend toute la peau bleutée. Elle attend une opération qui la rendra rose. Moi je

Дарагі Божа!

Сёння я перажыў свой падлеткавы ўзрост, і мне гэта проста так не сышло. Поўны гамон! Суцэльныя непрыемнасці і з сябрамі, і з бацькамі – і ўсё праз дзяўчат. Таму ўвечары я не без задавальнення сустраў дваццацігоддзе, бо нарэшце мог сказаць сабе, што – уф! – самае горшае ззаду. Палавая спеласць? Дзякуй! Адзін раз цалкам дастаткова!

А ўвогуле, Божа, мушу табе адразу зазначыць, што ты не прыйшоў. Я сёння спаў вельмі мала – менавіта з за гэтых маіх праблемаў з палавой спеласцю, – так што прапусціць цябе я не мог. І потым, паўтараю яшчэ раз: калі я дрэхну, трасі мяне смела.

Раніцай, калі я прачнуўся, матухна Ружа ўжо была тут. Падчас сьнеданьня яна расказала мне пра свае бойкі з Каралеўскаю Цыцкай, бельгійскай кетчысткай, якая кожны дзень з'ядала па тры кіло сырога мяса і запівала бочкаю піва; напэўна, самае магутнае, што ў яе было, у той Каралеўскай Цыцкі, гэта яе подых – ад перабрадзілай сумесі піва і мяса, і ўжо адзін ён адразу валіў усіх яе суперніц напамост. Каб яе перамагчы, матухна Ружа вымушаная была прыдумаць адмысловую тактыку: яна надзела маску-капюшон, намачыла яго лавандай і выйшла пад мянушкай Катавальніцы з Карпантраса. Як яна заўжды кажа, у кетчы трэба, каб мьшцы былі і ў мазгах таксама.

– Хто табе больш за ўсіх падабаецца, Аскар?

– Тут? У шпіталі?

– Так.

– Бекон, Эйнштэйн, Папкорн.

– А з дзяўчат?

Гэтае пытанне адправіла мяне ў ступар. Я зусім не меў жадання на яго адказваць. Але матухна Ружа чакала, а з кетчысткай міжнароднага класа надта доўга дурня не паваляеш.

– Пэггі Блю.

Пэггі Блю – гэта наша блакітная дзяўчынка. Яна жыве ў перадапошняй

trouve que c'est dommage, je la trouve très belle en bleu, peggy Blue. Il y a plein de lumière et de silence autour d'elle, on a l'impression de rentrer dans une chapelle quand on s'approche.

Est-ce que tu le lui as dit ?

Je ne vais pas me planter devant elle pour lui dire « peggy Blue, je t'aime bien ».

Si. Pourquoi ne le fais-tu pas ?

Je ne sais même pas si elle sait que j'existe.

Raison de plus.

Vous avez vu la tête que j'ai ? Faudrait qu'elle apprécie les extra-terrestres, et ça, j'en suis pas sûr.

Moi je te trouve très beau, Oscar.

Là, elle a un peu freiné la conversation, Mamie-Rose. C'est agréable d'entendre ce genre de chose, ça fait frissonner les poils, mais on sait plus très bien quoi répondre.

Je veux pas séduire qu'avec mon corps, Mamie-Rose.

Qu'est-ce que tu ressens pour elle ?

J'ai envie de la protéger contre les fantômes.

Quoi ? Il y a des fantômes, ici !

Oui. Toutes les nuits. Ils nous réveillent on ne sait pas pourquoi. On a mal parce qu'ils pincant. On a peur parce qu'on ne les voit pas. On a de la difficulté à se rendormir.

En as-tu souvent, toi, des fantômes ?

Non. Moi, le sommeil, c'est ce que j'ai de plus profond. Mais Peggy Blue, je l'entends parfois crier la nuit. J'aimerais bien la protéger.

Va lui dire.

De toute façon, je ne pourrais pas le faire vraiment parce que, la nuit, on n'a pas le droit de quitter sa chambre. C'est le règlement.

Est-ce que les fantômes connaissent le règlement ? Non. Sûrement pas. Sois rusé :

палаце з канца калідора. Яна заўсёды прыязна ўсміхаецца, але амаль ніколі нічога не кажа. Такая – быццам фея, якая ненадоўга завітала адначыць у шпіталь. У яе нейкая складаная хвароба – блакітная хвароба – ад нейкіх праблемаў з крывёй, якая, нібыта,

павінна праходзіць у лёгкія, а яна туды не праходзіць, і ў выніку гэта надае скуры блакітнаватае адценне. Яна цяпер чакае аперацыі, якая верне ёй ружовы колер. А па-мойму, дык шкада, па-мойму, блакітная Пэггі Блю якраз вельмі прыгожая. Яна нібыта з усіх бакоў ахінутая вялікім воблакам святла і цішыні; калі да яе падыходзіш, такое ўражанне, быццам уваходзіш у капліцу.

– А ты ёй гэта казаў?

– Не магу ж я вось так падысці ды сказаць: “Пэггі Блю, ты мне

падабаешся”.

– Можаш. Але чаму не робіш?

– Я не ведаю нават, ці ведае яна, што я існую.

– Гэта толькі дадатковая прычына да яе падысці.

– А вы бачылі маю галаву? Гэта трэба, каб ёй падаліся інішпланецяне, а я ў гэтым не надта ўпэўнены.

– А на мой погляд, ты, Аскар, вельмі прыгожы хлопец.

Тут яна крыху прыпыніла размову. Увогуле, чуць такія рэчы заўжды прыемна, быццам халадок прабягае па скуры, і сам нават не ведаеш, што адказаць.

– Тым больш, матухна Ружа, я не хачу спакушаць толькі сваім знешнім выглядам.

– А што ты адчуваеш да яе?

– Мне хочацца яе абараніць ад прывідаў.

– Што? Дык тут ёсць прывіды!

– Ёсць. Яны прыходзяць кожную

s'ils t'entendent annoncer à Peggy Blue que tu monteras la garde pour la protéger d'eux, ils n'oseront pas venir ce soir.

Mouais... mouais...

Quel âges as-tu, Oscar ?

Je ne sais pas. Quelle heure est-il ?

Dix heures. Tu vas sur tes quinze ans.

Ne crois-tu pas qu'il est temps d'avoir le courage de tes sentiments ?

A dix heures trente, je me suis décidé et j'ai marché jusqu'à la porte de sa chambre qui était ouverte.

- Salut, Peggy, c'est Oscar.

Elle était posée sur son lit, on aurait dit Blanche-Neige lorsqu'elle attend le prince, quand ces couillons de nains croient qu'elle est morte, Blanche-Neige comme les photos de neige où la neige est bleue, non pas blanche.

Elle s'est tournée vers moi et là, je me suis demandé si elle allait me prendre pour le prince ou l'un des nains. Moi, j'aurais coché « nain » à cause de mon crâne d'œuf mais elle n'a rien dit, et c'est ça qu'est bien, avec Peggy Blue, c'est qu'elle ne dit jamais rien et que tout reste mystérieux.

je suis venu t'annoncer que, ce soir, et tous les soirs suivants, si tu veux bien, je monterai la garde devant ta chambre pour te protéger des fantômes.

Elle m'a regardé, elle a battu des cils et j'ai eu l'impression que le film passait au ralenti, que l'air devenait plus aérien, le silence plus silencieux, que je marchais comme dans de l'eau et que tout changeait lorsqu'on s'approchait de son lit éclairé par une lumière qui tombait de nulle part.

Eh, minute, Crâne d'Œuf : c'est moi qui garderai Peggy !

Pop Corn se tenait dans l'encadrement de la porte, ou plutôt, il remplissait l'encadrement de la porte. J'ai tremblé. Sûr que si c'est lui qui fait la garde, ça sera efficace, aucun fantôme ne pourra plus passer.

Pop Corn a fait un clin d'œil à Peggy.

Hein, peggy ? Toi et moi, on est copains, non ?

Peggy a regardé le plafond. Pop Corn a pris ça pour une confirmation et m'a tiré

noch. I будзяць нас, невядома на што. А нам баліць, бо яны нас шчыкаюць. I страшна, бо мы іх не бачым. А потым цяжка заснуць.

- I часта ў цябе бываюць гэтыя прывіды?

- Не. У мяне якраз сон – гэта самае моцнае, што засталася. А вось Пэггі Блю я чую, як ноччу яна часам крычыць. I мне хочацца яе абараніць.

- Вось так ёй і скажы.

- Ну, дык я ж усё адно на праўдзе не змагу зрабіць гэтага, бо ўначы з палаты выходзіць забаронена. Тут такі распарадак.

- А хіба прывіды ведаюць распарадак?

Не. Вядома, не ведаюць. Таму будзь хітрэйшы: калі яны пачуюць, як ты кажаш Пэггі Блю, што будзеш несці варту, каб яе ад іх абараніць, дык больш не насмеляцца прыходзіць увечары.

- Ну, так... Ну, можа быць...

- Колькі табе год, Аскар?

- Не ведаю. А каторая гадзіна?

- Дзесятая. Табе хутка пятнаццаць.

Ты не думаеш, што пара б ужо быць смялейшым са сваімі пачуццямі?

А палове адзінаццатай я нарэшце рашыўся і падышоў да дзвярэй у яе палату, якія аказаліся адчыненыя.

- Прывітанне, Пэггі, я Аскар.

Яна ляжала на ложку, як тая Беласнежка, што чакае прынца, тым часам як гэтыя казлы-гномы думаюць, што яна памерла, але яна была такой Беласнежкай, як снег на фотаздымках, на якіх ён бывае не белы, а блакітнаваты.

Яна павярнулася да мяне, і тут мне падумалася: за каго яна мяне зараз прыме – за прынца ці за гнома. Асабіста я паставіў бы крыжык у графе "гном" – за мой яйцападобны чэрап, але яна не сказала нічога, і гэта ў Пэггі Блю самае добрае – бо таму, што яна ніколі нічога не кажа, усё як бы застаецца загадкай.

- Я прыйшоў табе сказаць, што сёння вечарам, і ўсе наступныя вечары, калі ты не супраць, я буду несці варту каля тваёй палаты, каб абараніць цябе ад прывідаў.

Яна паглядзела на мяне, некалькі

dehors.

Si tu veux une fille, tu prends sandrine.
Peggy, c'est chasse gardée.

De quel droit ?

Du droit que j'étais là avant toi. Si t'es pas content, on peut se battre.

En fait, je suis super-content.

J'étais un peu fatigué et je suis allé m'asseoir dans la salle de jeux. Justement, il y avait Sandrine. Sandrine, elle est leucémique, comme moi, mais elle, son traitement a l'air de réussir. On l'appelle la Chinoise parce qu'elle a une perruque noire, brillante, aux cheveux raides, avec une frange, et que ça la fait ressembler à une Chinoise. Elle me regarde et fait éclater une bulle de chewing-gum.

Tu peux m'embrasser, si tu veux.

Pourquoi ? Le chewing-gum te suffit pas ?

T'es même pas capable, minus. Je suis sûre que tu ne l'as jamais fait.

Alors là, tu me fais rigoler. A quinze ans, je l'ai déjà fait plusieurs fois, je peux t'assurer.

T'as quinze ans ? Qu'elle me fait, surprise.

Je vérifie à ma montre.

Oui. Quinze ans passés.

J'ai toujours rêvé d'être embrassée par un grand de quinze ans.

C'est sûr, c'est tentant, que je dis.

разоў махнула сваімі вейкамі, і ў мяне ўзнікла ўражанне, быццам я гляджу фільм на запаволенай хуткасці, і наветра робіцца болей наветранае, і цішыня – цішэйшая, і ўсё пачынае мяняцца, чым бліжэй я падыходжу да яе ложка, залітага святлом, якое падае зніадкуль.

– Гэй, хвіліначку, Яйцагаловы: я ўжо абараняю Пэггі!

У дзвярной проіме стаяў Папкорн, дакладней – ён запаўняў сабой усю проіму. Я ўздрыгнуў. Вядома, калі варту будзе несці ён, гэта будзе нашмат надзейней: міма яго ўжо ніводзін прывід не пралезе.

Папкорн надмірэннуў Пэггі.

– Што скажаш, Пэггі? Мы ж з табой сябры даўно, праўда?

Пэггі перавяла вочы на столь. Папкорн палічыў гэта за пацверджанне і выцягнуў мяне з палаты.

– Калі табе трэба дзяўчына, бяры Сандрын. На Пэггі паляванне забароненае.

– І на якім гэта праве?

– А на такім, што я быў раней за цябе. Калі нешта не задавальняе, можам набіцца.

Et là, elle me fait une grimace pas possible avec ses lèvres qu'elle pousse en avant, on dirait une ventouse qui s'écrase sur une vitre, et je comprends qu'elle attend un baiser.

En me retournant, je vois tous les copains qui m'observent. Pas moyen de me dégonfler. Faut être un homme. C'est l'heure.

Je m'approche et je l'embrasse. Elle m'accroche avec les bras, je ne peux plus m'en décoller, ça mouille, et tout d'un coup, sans prévenir elle me refile son chewing-gum. De surprise, je l'ai avalé tout rond. J'étais furieux.

C'est à ce moment-là qu'une main m'a tapé dans le dos. Un malheur n'arrive jamais seul : mes parents. On était dimanche et j'avais oublié !

Tu nous présentes ton amie, Oscar ?

Ce n'est pas mon amie.

Tu nous la présentes quand même ?

Sandrine. Mes parents. Sandrine.

Je suis ravie de vous connaître, dit la Chinoise en prenant des airs sucrés.

Je l'aurais étranglée.

Veux-tu que Sandrine vienne avec nous dans ta chambre ?

Non. Sandrine reste ici.

De retour dans mon lit, je me suis rendu compte que j'étais fatigué et j'ai dormi un peu. De toute façon, je voulais pas leur parler.

Quand je me suis réveillé, évidemment ils m'avaient apporté des cadeaux. Depuis que je suis en permanence à l'hôpital, mes parents ont du mal avec la conversation ; alors ils m'apportent des cadeaux et l'on passe des après-midi pourries à lire les règles du jeu et les modes d'emploi. Mon père, il est intrépide avec les notices : même quand elles sont en turc ou en japonais, il ne se décourage pas, il s'accroche

– У принцыне, мяне нават вельмі ўсё задавальняе.

Я адчуваў сябе стомленым і пайшоў крыху пасядзець у зале для гульняў. А там якраз аказалася Сандрын. У Сандрын, як і ў мяне, лейкемія, але ў яе лячэнне, здаецца, ідзе ўдала. Мы называем яе Кітаянкай, бо ў яе бліскучы чорны парык з жорсткімі валасамі і роўнаю грыўкай, што яе робіць падобнай да кітаянкі. І вось яна глядзіць на мяне і лопае вялікі пузыр, які надзьмула з жавальнай гумкі.

– Калі хочаш, можаш мяне пацалаваць.

– З чаго гэта?

Табе гумкі мала?

– Ды ты, няздара, не ўмееш нават. Я ўпэўненая, што ты ніколі гэтага ў не рабіў.

– Ну, ты мяне насмяшыла. Ды я ў свае пятнаццаць рабіў гэта ўжо шмат разоў, можаш быць упэўненая.

– Табе пятнаццаць? – раптам кажа яна, здзівіўшыся.

Я спраўджваю па гадзінніку.

– Так. Пераваліла ўжо за пятнаццаць.

– Я заўсёды марыла, каб мяне пацалаваў дарослы пятнаццацігадовы хлопец.

– Вядома, кожная хацела б, – кажу я.

І тут яна крывіць абсалютна немагчымую грывасу – выпінае вусны так, што яны робяцца падобныя на прыліплюю да шкла прысоску, і я здагадваюся, што яна чакае пацалунка.

Я азіраюся і бачу, што сябры на ўсе вочы глядзяць на мяне. Адступіць немагчыма. Трэба паказаць сябе сапраўдным мужчынам. Час настай.

au schéma. Il est champion du monde du dimanche après-midi gâché.

Aujourd'hui, il m'avait apporté un lecteur de disques, Là, j'ai pas pu critiquer même si j'en avais envie.

Vous n'êtes pas venus, hier ?

Hier ? Pourquoi veux-tu ? Nous ne pouvons que le dimanche. Qu'est-ce qui te fait dire ça ?

Quelqu'un a vu votre voiture dans le parking.

Il n'y a pas qu'une jeep rouge au monde. C'est interchangeable, les voitures.

Ouais. C'est pas comme les parents. Dommage.

Là, je les avais cloués sur place. Alors j'ai pris l'appareil à musique et j'ai écouté deux fois le disque Casse-Noisette, sans m'arrêter, devant eux. Deux heures sans qu'ils puissent dire un mot. Bien fait pour eux.

Ca te plaît ?

Ouais. J'ai sommeil.

Ils ont compris qu'ils devaient partir. Ils étaient mal comme tout. Ils ne pouvaient pas se

Я падыходжу да яе і цалую. Яна вісне на мне, абхапіўшы рукамі, і я ўжо не магу ад яе адчапіцца, і ўсё нейкае мокрае, і раптам, без ніякага папярэджання, яна перасоўвае мне ў рот сваю гумку. Ад нечаканасці я адразу яе праглынуў. Я страшна быў раззлаваны.

І ў гэты момант мяне на спіне палопала чыясьці рука. Бяда не прыходзіць адна: гэта былі бацькі. Была ж нядзеля, а я забыўся!

– Аскар, ты нас пазнаёміш са сваёю сяброўкай?

– Яна ніякая мне не сяброўка.

– Ну, усё роўна, ты нас пазнаёміш?

– Сандрын. Мае бацькі. Сандрын.

– Вельмі рада я пазнаёміцца з вамі, – сказала Кітаянка, адразу напусціўшы на сябе саладжавы выгляд.

Так бы яе ў задушыў, здаецца.

– Калі хочаш, Сандрын пойдзе з намі ў тваю палату.

– Не. Сандрын застанецца тут.

Вярнуўшыся ў ложак, я заўважыў, што вельмі стаміўся, і ненадоўга заснуў. У кожным разе, гаварыць з імі не хацелася.

Прачнуўшыся, я, вядома, убачыў, што яны прынеслі гасцінцы. З той пары, як я пераехаў жыць у шпіталі, з размовай у маіх бацькоў увесь час цяжкасці; і таму яныносяць усякія падарункі, а пасля абеду мы нудна чытаем розныя правілы гульні і спосабы карыстання. Мой бацька з інструкцыямі абсалютна нястомны: нават калі яны на турэцкай ці японскай мове, гэта яго не спыняе, – у такіх выпадках ён бярэцца за схему і ўпарта спрабуе ў ёй разабрацца. Ён чэмпіён свету па сапсавана праведзеных вечарах у нядзелю.

Сёння ён прынёс мне лазерны плэер. І тут, калі шчыра, я быў няздольны на крытыку, бо даўно ўжо яго хацеў.

– А вы ўчора не прыезджалі?

– Учора? З чаго гэта? Мы ж можам толькі ў нядзелю. Чаму ты пытаешся?

– Вашу машыну бачылі на стаянцы.

– Ну, на свеце не адзін “Джып” чырвонага колеру. Машына – увозуле такая рэч, якую кожны можа памяняць, выбраць...

décider. Je sentais qu'ils voulaient me dire des choses et qu'ils n'y arrivaient pas. C'était bon de les voir souffrir, à leur tour.

Puis ma mère s'est précipitée contre moi, m'a serré très fort, trop fort, et a dit d'une voix secouée :

Je t'aime, mon petit Oscar, je t'aime tellement.

J'avais envie de résister mais au dernier moment je l'ai laissée faire, ça me rappelait le temps d'avant, le temps des gros câlins tout simples, le temps où elle n'avait pas un ton angossé pour me dire qu'elle m'aimait.

Après ça, j'ai dû m'endormir un peu.

Mamie-Rose, c'est la championne du réveil. Elle arrive toujours sur la ligne d'arrivée au moment où j'ouvre les yeux. Et elle a toujours un sourire à ce moment-là.

Alors, tes parents ?

Nuls comme d'habitude. Enfin, ils m'ont offert Casse-Noisette.

– Угу. Не тоє, што бацькоў. А шкада.

Гэтым я іх прыбіў на месцы. А тады ўзяў свой прайгравальнік і двойчы запар, проста перад імі, праслухаў дыск са "Шчаўкунчыкам". Дзве гадзіны яны не маглі перамовіцца са мною ні словам. Так ім і трэба.

– Табе падабаецца?

– Угу. Хочацца спаць.

Яна зразумелі, што ім пара. Было відаць, як ім цяжка. Яны не рашаліся. Я адчуваў, што яны хочуць мне нешта сказаць, але ў іх не атрымлівалася. Было прыемна бачыць, што, сваёю чаргоў, і яны таксама пакутуюць.

Потым маці кінулася да мяне, моцна, нават занадта моцна абняла і сказала дрыготкім голасам:

– Я люблю цябе, мой маленькі Аскар, я так цябе люблю.

Мне хацелася вызваліцца, але ў апошні момант я не стаў упарціцца, гэта нагадала мне мінулы час, той час, калі мы жылі ў простых і шчырых ласках і калі ў яе не было такога здушанага трывогай голасу, каб проста сказаць, што яна мяне любіць.

Пасля гэтага я, напэўна, ненадоўга заснуў.

Што да майго прачынання, дык Матухна Ружа тут – сапраўдная чэмпіёнка. Кожны раз, як я расплюшчываю вочы, яна якраз рве фінішную стужку на дзвярах у маю палату. І заўсёды ў яе ў гэты момант усмешка на вуснах.

– Ну, што твае бацькі?

– Абы што, як звычайна. Хоць падарылі нарэшце "Шчаўкунчыка".

– "Шчаўкунчыка"?

Casse-Noisette ? Ça, c'est curieux. J'avais une copine qui s'appelait comme ça. Une sacrée championne. Elle brisait le cou de ses adversaires entre ses cuisses. Et Peggy Blue, tu es allé la voir ?

M'en parlez pas. Elle est fiancée à Pop Corn.

Elle te l'a dit ?

Non, lui.

Du bluff !

Je crois pas. Je suis sûr qu'il lui plaît plus que moi. Il est plus fort, plus rassurant.

Du bluff, je te dis ! Moi qui avais l'air d'une souris sur un ring, j'en ai battu des catcheuses qui ressemblaient à des baleines ou à des hippopotames. Tiens, Plum Pudding, l'Irlandaise, cent cinquante kilos à jeun en slip avant sa Guinness, des avant-bras comme mes cuisses, des biceps comme des jambons, des jambes dont je ne pouvais pas faire le tour. Pas de taille, pas de prises. Imbattable !

Comment avez-vous fait ?

Quand il n'y a pas de prise, c'est que c'est rond et que ça roule. Je l'ai fait courir, histoire de la fatiguer, puis je l'ai renversée, Plum Pudding. Il a fallu un treuil pour la relever. Toi, mon petit Oscar, tu as l'ossature légère et tu n'as pas beaucoup de bifteck, c'est certain, mais la séduction, ça ne tient pas qu'à l'os et qu'à la viande, ça tient aussi aux qualités de coeur, tu en as plein.

Moi ?

Va voir Peggy Blue et dis-lui ce que tu as sur le coeur.

Je suis un peu fatigué.

Fatigué ? Quel âge as-tu à cette heure ? Dix-huit ans ? A dix-huit ans, on n'est pas fatigué.

Elle a une façon de parler, Mamie-Rose, qui donne de l'énergie.

La nuit était tombée, les bruits résonnaient plus fort dans la pénombre, le linoléum du couloir réfléchissait la lune.

Je suis entré chez Peggy et lui ai tendu mon appareil à musique.

Tiens. Ecoute « La valse des flocons ». C'est tellement joli que ça me fait penser à toi.

Peggy a écouté « La valse des flocons ».

Вось дзіва: у мяне была сяброўка з такой мянушкай. Магутная чэмпіёнка. Умэнт калола чарапушкі суперніцам, заціскаючы іх сцёгнамі. Ну, а з Пэггі Блю ты бачыўся?

– І не нагадвайце. Яна ўжо заручаная з Папкорнам.

– Гэта яна табе сказала?

– Не, ён.

– Гэта блеф!

– Не думаю. Я ўпэўнены, што ён падабаецца ёй больш за мяне. Ён дужэйшы, з ім больш надзейна.

– А я табе кажу – блеф! Я на рынку таксама глязелася мышкай, а перамагала кетчыстак, якія нагадвалі хутчэй кітоў ці бегемотаў. Узяць хоць бы тую ірландку Слівавы Пудынг: сто пяцьдзесят кілаграмаў у трыко, нашча, ды яшчэ не наліўшыся сваім улюбёным “Гінэсам”, рукі – як мае сцёгны, біцэпсы – што два кумпякі, а ногі я нават абняць не магла. Ні таліі, нічога, за што ўхапіцца. Непераможная!

– І што вы зрабілі?

– Калі няма за што ухапіцца, значыць, штучка круглая, а калі круглая, значыць, добра куляецца. Я дала ёй спачатку набегацца, каб як след натамілася, а потым проста штурханула ды заваліла. Каб яе потым падняць, спатрэбілася лябёдка. У цябе, даражэнькі Аскар, костка, вядома, тонкая, дый біфштэкс з цябе вялікі не зробіш, але ж прываблівасць чалавека залежыць не толькі ад костак і мяса, яна залежыць і ад душэўных якасцяў. А ў цябе гэтых якасцяў – хоць адбаўляй.

– У мяне?

– Юзі да Пэггі Блю і скажы ёй усё, што ў цябе на душы.

– Ну, я цяпер трошкі стаміўся.

– Стаміўся? Колькі табе? Васемнаццаць? У васемнаццаць людзі не ведаюць, што такое “стаміўся”.

Матухна Ружа ўмее гаварыць так, што вас адразу напаўняе энергія.

Ужо апусцілася ноч, кожны гук у змроку калідора чуўся мацней, на лінолеуме адсвечваў месяц.

Я ўвайшоў да Пэггі і працягнуў ёй

Elle souriait comme si c'était une vieille copine, la valse, qui lui racontait des choses drôles à l'oreille.

Elle m'a rendu l'appareil et elle m'a dit :
C'est beau.

C'était son premier mot. C'est chouette, non, comme premier mot ?

Peggy Blue, je voulais te dire : je veux pas que tu te fasses opérer. Tu es belle comme ça. Tu es belle en bleu.

Ça, j'ai bien vu que ça lui faisait plaisir. Je l'avais pas dit pour, mais c'était clair que ça lui faisait plaisir.

Je veux que ce soit toi, Oscar, qui me protèges des fantômes.

Compte sur moi, Peggy.

J'étais vachement fier. Finalement, c'est moi qui avais gagné !

Embrasse-moi.

Ça, c'est vraiment un truc de filles, le baiser, comme un besoin chez elles. Mais Peggy, à la différence de la Chinoise, elle n'est pas une vicieuse, elle m'a tendu la joue et c'est vrai que ça m'a fait chaud, à moi aussi, de l'embrasser.

Bonsoir, Peggy.

Bonsoir, Oscar.

Voilà, Dieu, c'était ma journée. Je comprends que l'adolescence, on appelle ça l'âge ingrat. C'est dur. Mais finalement, sur le coup des vingt ans, ça s'arrange. Alors je t'adresse ma demande du jour : je voudrais que Peggy et moi on se marie. Je ne suis pas certain que le mariage appartienne aux choses de l'esprit, si c'est bien ta catégorie. Est-ce que tu fais ce genre de vœu, le vœu agence matrimoniale ? Si tu n'as pas ça en rayon, dis-le moi vite que je puisse me tourner vers la bonne personne. Sans vouloir te presser, je te signale que je n'ai pas beaucoup de temps. Donc : mariage d'Oscar et Peggy Blue. Oui ou non. Vois si tu fais, ça m'arrangerait.

A demain, bisous,

Oscar.

P.-S. Au fait, c'est quoi, finalement, ton adresse ?

свој плээр.

– Вось, вазьмі. Паслухай “Вальс сняжынак”. Ён такі прыгожы, што заўсёды нагадвае мне пра цябе.

Пэггі пачала слухаць “Вальс сняжынак”. І на яе вуснах застыла ўсмешка, быццам гэтая музыка была яе даўняй сяброўкай, якая шаптала ёй на вушка нейкія забаўныя рэчы.

Потым яна аддала мне плээр і сказала:

– Прыгожа.

Гэта было яе першае слова. Класна, праўда, для першага слова?

– Пэггі Блю, я хацеў сказаць табе: я не хачу, каб ты рабіла аперацыю. Ты і так вельмі прыгожая. Ты прыгожая з гэтым блакітным адценнем.

Я бачыў, што ёй было прыемна чуць мае словы. Я, праўда, казаў іх не дзеля таго, але было ясна, што ёй прыемна.

– Я хацела б, каб сёння ты, Аскар, мяне абараняў ад прывідаў.

– Можаш разлічваць на мяне, Пэггі.

Я быў страшна горды. Урэшце я ўсё-такі перамог!

– Пацалуй мяне.

Гэтыя пацалункі – ну, чыста дзівочыя рэчы, у іх, відаць, на гэта патрэба. Але ў адрозненне ад Кітаянкі, Пэггі не такая разбэшчаная, яна проста падставіла мне ішчаку, і прызнаюся, калі я яе цалаваў, у мяне ў сярэдзіне таксама ўсё пацяпцела.

– Добрай ночы, Пэггі.

– Добрай ночы, Аскар.

Вось так, Божа, прайшоў гэты дзень. Цяпер я разумею, чаму падлеткавы ўзрост называюць няўдзячным. Цяжкі перыяд. Але ўрэшце, калі спаўняецца дваццаць, усё прыходзіць да ладу. Таму сённяшняя маё жаданне да цябе такое: мне хацелася б, каб мы з Пэггі пажаніліся. Я не ўпэўнены толькі, ці ўваходзіць жаніцьба ў сферу духоўных рэчаў – у тым сэнсе, ці твая гэта катэгорыя. Ты спраўджваеш такога кшталту жаданні ці не – ну, такія, як падаюць у шлюбныя агенцтвы? Калі ў твой асартымент гэта не ўваходзіць, скажы

адразу, я тады звярнуся да іншай асобы.
Не хачу цябе падганяць, але папярэджваю:
часу ў мяне няшмат. Карацей, глядзі: шлюб
Аскара і Пэггі Блю. Так ці не. Падумай, што
ты тут можаш, мяне гэта задаволіць.

Да заўтра, цалую,
Аскар.

P.S. Урэшце, які ў цябе ўсё-ткі
адрас?

Cher Dieu,

Ça y est, je suis marié. Nous sommes le 21 décembre, je marche vers mes trente ans et je me suis marié. Pour les enfants, Peggy Blue et moi, on a décidé qu'on verra ça plus tard. En fait, je crois qu'elle n'est pas prête.

Ça c'est passé cette nuit.

Vers une heure du matin, j'ai entendu la plainte de Peggy Blue. Ça m'a redressé dans mon lit. Les fantômes ! Peggy Blue était torturée par les fantômes alors que je lui avais promis de monter la garde. Elle allait se rendre compte que j'étais un tocарd, elle ne m'adresserait plus la parole et elle aurait raison.

Je me suis levé et j'ai marché jusqu'aux hurlements. En arrivant à la chambre de Peggy, je l'ai vue assise dans son lit, qui me regardait venir, surprise. Moi aussi, je devais avoir l'air étonné, car soudain j'avais Peggy Blue en face de moi qui me fixait, la bouche fermée, et j'entendais pourtant toujours les cris.

Alors j'ai continué jusqu'à la porte suivante et j'ai compris que c'était Bacon qui se tordait dans son lit à cause de ses brûlures. Un instant, ça m'a donné mauvaise conscience, j'ai repensé au jour où j'avais foutu le feu à la maison, au chat, au chien, quand j'avais même grillé les poissons rouges – enfin, je pense qu'ils ont dû surtout bouillir –, j'ai songé à ce qu'ils avaient vécu et je me suis dit qu'après tout, ce n'était pas plus mal qu'ils y soient restés plutôt que de n'en avoir jamais fini avec les souvenirs et les brûlures, comme Bacon, malgré les greffes et les crèmes.

Bacon s'est recroquevillé et a cessé de gémir. Je suis retourné chez Peggy Blue.

Alors ce n'était pas toi, Peggy ? J'ai toujours cru que c'était toi qui criais la nuit.

Et moi je croyais que c'était toi.

On n'en revenait pas de ce qui se passait, et de ce qu'on se disait : en réalité, chacun pensait à l'autre depuis longtemps.

Peggy Blue est devenue encore plus bleue, ce qui signifiait chez elle qu'elle était très gênée.

Qu'est-ce que tu fais, maintenant, Oscar ?

Дарагі Божа!

Усё ў парадку, я ажаніўся. Сёння 21 снежня, я падыходжу да свайго трыццацігоддзя, і цяпер я жанаты. Наконт дзяцей, мы з Пэггі Блю вырашылі падумаць крыху пазней. Увогуле я мяркую, што яна яшчэ не гатовая.

Гэта адбылося сёння ноччу.

Недзе каля першай гадзіны я пачуў, як Пэггі Блю енчыць. Гэта адразу прымусіла мяне сесці ў ложку. Прывіды! Яны мучаюць Пэггі Блю, а я абяцаў ёй стаяць на варце. Цяпер яна падумае, што я пусты балабон, ніколі больш са мною не загаворыць і будзе мець рацыю.

Я ўстаў і пайшоў на крыкі. Дабраўшыся да Пэггінай палаты, я убачыў, што яна сядзіць у ложку і глядзіць на мяне, здзіўленая маім з'яўленнем. Выгляд у мяне, мусіць, таксама быў здзіўлены, бо я раптам убачыў, што Пэггі Блю сядзіць і глядзіць на мяне з закрытым ротам, а я па-ранейшаму чую нечыя стогны.

Тады я прайшоў да наступных дзвярэй і зразумеў, што гэта Бекон: ён стагнаў і курчыўся ў ложку ад сваіх апёкаў. На нейкае імгненне ў мяне ўсё сіцснулася ўсярэдзіне, я зноў успомніў той дзень, калі спаліў дом разам з катом і сабакам і калі з маёй віны падсмажыліся нават залатыя рыбка – зрэшты, я думаю, яны, бадай што, павінны былі зварыцца, – я ўявіў, што ім давялося перажыць, і падумаў, што, можа, тое, што яны там засталіся, не горш, чым вось так, як Бекон, бясконца мучацца ад успамінаў і апёкаў, нягледзячы на ўсе перасадкі ды мазі.

Бекон скруціўся ў абаранак і перастаў енчыць. Я вярнуўся да Пэггі Блю.

– Дык значыць, гэта не ты, Пэггі? А я заўсёды лічыў, што гэта ты крычыш уначы.

– А я лічыла, што ты.

Тое, што адбывалася ў гэты момант і што мы казалі адно аднаму, не ўкладвалася ў галаве: аказваецца, кожны думаў пра другога ўжо даўным-даўно.

Et toi, Peggy ?

C'est fou ce qu'on a comme points communs, les mêmes idées, les mêmes questions.

Est-ce que tu veux dormir avec moi ?

Les filles, c'est incroyable. Moi, une phrase comme ça, j'aurais mis des heures, des semaines, des mois à la mâcher dans ma tête avant de la prononcer. Elle, elle me la sortait tout naturellement, tout simplement.

О.К.

Et je suis monté dans son lit. On était un peu serrés mais on a passé une nuit formidable. Peggy Blue sent la noisette et elle a la peau aussi douce que moi à l'intérieur des bras mais elle, c'est partout. On a beaucoup dormi, beaucoup rêvé, on s'est tenus tout contre, on s'est raconté nos vies.

C'est sûr qu'au matin, quand Madame Gomette, l'infirmière-chef, nous a trouvés ensemble, c'a été de l'opéra. Elle s'est mise à hurler, l'infirmière de nuit s'est mise à hurler aussi, elles ont hurlé l'une sur l'autre puis sur Peggy, puis sur moi, les portes claquaient, elles prenaient les autres à témoin, elles nous traitaient de « petits malheureux » alors que nous étions très heureux et il a fallu que Mamie-Rose arrive pour mettre fin au concert.

Est-ce que vous allez foutre la paix à ces enfants ? Qui devez-vous satisfaire, les patients ou le règlement ? J'en ai rien à cirer de votre règlement, je m'assois dessus. Maintenant, silence. Allez vous crêper le chignon ailleurs. On n'est pas dans un vestiaire, ici.

C'était sans réplique, comme toujours avec Mamie-Rose. Elle m'a ramené dans ma chambre et j'ai un peu dormi.

Au réveil, on a pu causer.

Alors, c'est du sérieux, Oscar, avec Peggy ?

C'est du béton, Mamie-Rose. Je suis super-heureux. On s'est mariés cette nuit.

Mariés ?

Oui. On a fait tout ce que font un homme et une femme qui sont mariés.

Ah bon ?

Pour qui me prenez vous ? J'ai – quelle heure est-il ? – j'ai vingt ans passés, je mène ma vie comme je l'entends, non ?

Пэггі Блю яшчэ больш пасінула, а ў яе гэта азначала, што яна вельмі саромеецца.

– Што ты збіраешся цяпер рабіць, Аскар?

– А ты, Пэггі?

Проста звар'яцець можна, колькі ў нас агульнага: аднолькавыя думкі, аднолькавыя пытанні.

– Калі хочаш, можаш легчы паспаць са мной.

Дзяўчаты – гэта нешта неймавернае. Я, каб вымавіць такую фразу, жаваў бы яе ў сваіх мазгах цэлымі гадзінамі, тыднямі і месяцамі. А яна заяўляла мне гэта вельмі натуральна і проста.

– Добра.

І я залез да яе ў ложка. Было крыху цесна, але мы правялі выдатную ноч. Ад Пэггі Блю пахне ляснымі арэхамі, і скура ў яе такая далікатная, як у мяне на руках з боку цела, але ў яе такая паўсюль. Мы доўга спалі, і доўга марылі, і ляжалі зусім-зусім побач, і расказвалі кожны пра сваё жыццё.

Ясная рэч, што, калі раніцай спадарыня Гамэт, старшая санітарка, знайшла нас разам, гэта быў цэлы оперны спектакль. Яна зараўла на ўсё горла, і начная дзяжурная зараўла на ўсё горла, і яны раўлі адна на адну, потым на Пэггі, потым на мяне, дзверы ляскалі, яны клікалі іншых у сведкі, называлі нас “няшчаснымі нягоднікамі”, хоць мы адчувалі сябе вельмі шчаслівымі, і спатрэбілася, каб прыйшла матухна Ружа, каб скончыць гэты канцэрт.

– Вы дасце нарэшце гэтым дзецям спакою? Каму вы пастаўленыя тут службыць, пацыентам ці распарадку? Ведаеце, дзе я бачыла яго, гэты ваш распарадак, – мне глыбока на яго начхаць. А цяпер – змоўкніце. І можаце ісці ды чубіць адна адну дзе-небудзь у іншым месцы. А тут вам не базарная плошча.

І ўсё гэта – безапеляцыйным тонам, як заўсёды ў матухны Ружы. Потым яна адвяла мяне ў маю палату, і я трошкі паспаў.

Калі я прачнуўся, мы змаглі пагутарыць.

Sûr.

Et puis figurez-vous que tous les trucs qui me dégoûtaient avant, quand j'étais jeune, les baisers, les caresses, eh bien, finalement, ça m'a plu. C'est marrant comme on change, non ?

Je suis ravie pour toi, Oscar. Tu pousses bien.

Il n'y a qu'un truc qu'on n'a pas fait, c'est le baiser en mélangeant les langues. Peggy Blue avait peur que ça lui donne des enfants. Qu'est-ce que vous en pensez ?

Je pense qu'elle a raison.

Ah bon ? C'est possible d'avoir des enfants si on s'embrasse sur la bouche ? Alors je vais en avoir avec la Chinoise.

Calme-toi, Oscar, il y a quand même peu de chances. Très peu.

Elle avait l'air sûre de son coup, Mamie-Rose, et ça m'a calmé un peu parce que, il faut te dire, à toi, Dieu, et rien qu'à toi, qu'avec Peggy Blue, une fois, voire deux, voire plus, on avait mis la langue.

J'ai dormi un peu. On a déjeuné ensemble, Mamie-Rose et moi, et j'ai commencé à aller mieux.

C'est fou comme j'étais fatigué, ce matin.

C'est normal, entre vingt et vingt-cinq ans, on sort la nuit, on fait la fête, on mène une vie de patachon, on ne s'économise pas assez. Ça se paie. Si on allait voir Dieu ?

Ah, ça y est, vous avez son adresse ?

Je pense qu'il est à la chapelle.

Mamie-Rose m'a habillé comme si on partait pour le pôle Nord, elle m'a pris dans ses bras et m'a conduit à la chapelle qui se trouve au fond du parc de l'hôpital, au-delà des pelouses gelées, enfin, je vais pas t'expliquer, où c'est, vu que c'est chez toi.

Ça m'a fait un choc quand j'ai vu ta statue, enfin, quand j'ai vu l'état dans lequel tu étais, presque tout nu, tout maigre sur ta croix, avec des blessures partout, le crâne qui saigne sous les épines et la tête qui ne tenait même plus sur le cou. Ça m'a fait penser à moi. Ça m'a révolté. Si j'étais Dieu, moi, comme toi, je ne me serais pas laissé faire.

Mamie-Rose, soyez sérieuse : vous qui

– Дык што, Аскар, у цябе гэта сур'ёзна, з Пэггі?

– Абсалютна жалезна, матухна Ружа. Я супершчаслівы. Мы сёння ноччу з ёй пажаніліся.

– Пажаніліся?

– Так. Увогуле мы займаліся ўсім, чым займаюцца мужчына і жанчына, калі яны жанатыя.

– Вось як?

– А за каго вы мяне маеце? Мне ж – каторая цяпер гадзіна? – мне ўжо за дваццаць, я будую сваё жыццё, як сам яго разумею, хіба не?

– Вядома.

– І можаце сабе ўявіць: усе гэтыя штукі, якія раней мне здаваліся брыдкімі – ну, калі я быў яшчэ малы, – усякія пацалункі, пляшчоты, дык цяпер яны ўрэшце мне спадабаліся. Дзіўна, праўда, як чалавек мяняецца?!

– Я вельмі за цябе рада, Аскар. Ты вельмі хутка расцеш.

– Мы толькі адну штуку з ёй не рабілі: мы не цалаваліся так, каб дакранацца языкамі. Пэггі Блю баялася, што ў яе ад гэтага могуць быць дзеці. А вы што думаеце?

– Я думаю, яна мае рацыю.

– Вось як? Значыць, калі цалуешся ў вусны, могуць быць дзеці? Тады ў мяне будуць дзеці з Кітайкай.

– Супакойся, Аскар, на гэта, ва ўсякім разе, мала шанцаў. Вельмі мала.

Яна выглядала ўпэўненай у сваіх словах, і гэта мяне крыху супакоіла, бо мушу табе, Божа, прызнацца – толькі табе аднаму, – што мы з Пэггі Блю адзін раз, а тое і два, а тое і болей усё ж дакраналіся языкамі.

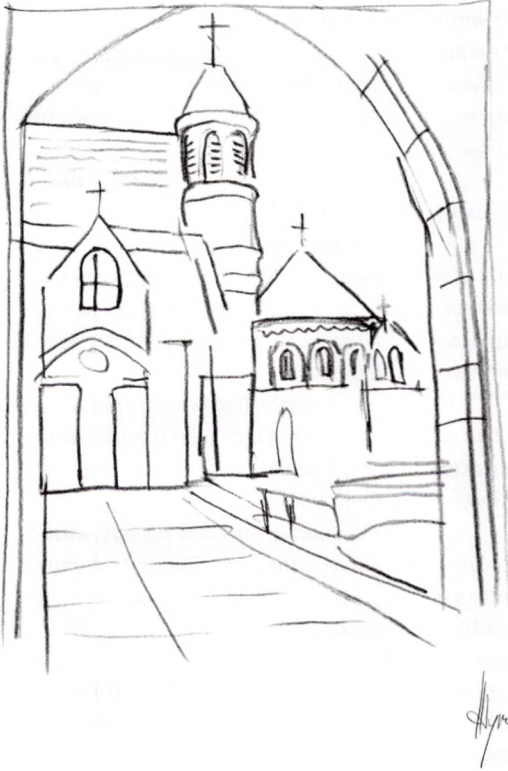
Я трошкі паспаў. Потым мы з матухнай Ружай разам паснедалі, і я нарэшце пачуў сябе лепш.

– Я сёння раницай – проста звар'яецца можна, які быў стомлены.

– Гэта нармальна. У такім узросце, паміж дваццаціцю і дваццаціцю пяціцю, усе бадзяюцца па начах, аргамачаць,

êtes catcheuse, vous qui avez été une grande championne, vous n'allez pas faire confiance à ça !

Pourquoi, Oscar ? Accorderais-tu plus de crédit à Dieu si tu voyais un culturiste avec le bifteck ouvragé, le muscle saillant, la peau huilée, la petite coupe courte et le mini-slip

avantageux.

Ben...

Réfléchis, Oscar. De quoi te sens-tu le plus proche ? D'un Dieu qui n'éprouve rien ou d'un Dieu qui souffre ?

De celui qui souffre, évidemment. Mais si j'étais lui, si j'étais Dieu, si, comme lui, j'avais les moyens, j'aurais évité de souffrir.

Personne ne peut éviter de souffrir. Ni Dieu ni toi. Ni tes parents ni moi.

Bon. D'accord. Mais pourquoi souffrir ?

Justement. Il y a souffrance et souffrance. Regarde mieux son visage. Observe. Est-ce qu'il a l'air de souffrir ?

вядуць беспарадкавае жыццё і зусім сябе не шкаднуюць. За гэта трэба плаціць. А што, калі нам зараз схадзіць да Бога ў госці?

- Значыць, вам удалося – вы дасталі ягоны адрас?

- Я думаю, гэта павінна быць у капліцы.

Матухна Ружа апранула мяне, быццам мы выпраўляліся на Паўночны полюс, потым абняла і павяла ў капліцу, што на далёкім краі нашага шпітальнага сквера, аж за палянай з прамерзлай травой – карацей, я не буду тлумачыць табе, дзе гэта, бо гэта ж у цябе дома.

Калі я ўбачыў тваю статую, у мяне быў шок, – у сэнсе, калі я ўбачыў, у якім ты стане: амаль зусім голы, зусім худы, на крыжы, увесь паранены, нават на галаве з пад калючак цячэ кроў, ды і сама галава не трымаецца ўжо на шыі. Гэта адразу навяло мяне на думкі пра самога сябе. Я ніяк не мог з такім пагадзіцца. Каб я быў Богам, як ты, я не дазволіў бы, каб са мной так абышліся.

- Матухна Ружа, скажыце сур'эзна: вы ж, былая кетчыстка, вялікая чэмпіёнка, – вы ж не будзеце гэтаму верыць!

- Чаму, Аскар? Хіба ты больш паверыў бы Богу, калі б убачыў культурыста з рэльефным прэсам і грудзю мышцаў, з бліскуча намазанай скурай, кароткаю стрыжкай і ў танюткіх какетлівых плаўках?

- Ну-у...

- А ты падумаі, Аскар. Вось як ты адчуваеш: што табе бліжэй? Бог без усякіх эмоцыяў ці Бог, які таксама пакутуе?

- Той, што пакутуе, вядома. Але каб я быў ім, каб я быў Богам і ў мяне былі такія магчымасці, я зрабіў бы так, каб пакутаў не было.

- Ніхто не можа пазбегчы пакутаў. Ні Бог, ні ты. Ні твае бацькі, ні я.

- Ну, добра. Усё гэта так. Але навошта пакутаваць?

- А вось у гэтым якраз усё. Пакута бывае розная. Прыгледзься да яго твару, паназірай. Ці выглядае, што ён пакутуе?

- Не. Дзіўна. З выгляду не скажаш,

Non. C'est curieux. Il n'a pas l'air d'avoir mal.

Voilà. Il faut distinguer deux peines, mon petit Oscar, la souffrance physique et la souffrance morale. La souffrance physique, on la subit. La souffrance morale, on la choisit.

Je ne comprends pas.

Si on t'enfonce des clous dans les poignets ou les pieds, tu ne peux pas faire autrement que d'avoir mal. Tu subis. En revanche, à l'idée de mourir, tu n'es pas obligé d'avoir mal. Tu ne sais pas ce que c'est. Ça dépend donc de toi.

Vous en connaissez, vous, des gens qui se réjouissent à l'idée de mourir ?

Oui, j'en connais. Ma mère était comme ça. Sur son lit de mort, elle souriait de gourmandise, elle était impatiente, elle avait hâte de découvrir ce qui allait se passer.

Je ne pouvais plus argumenter. Comme ça m'intéressait de savoir la suite, j'ai laissé passer un peu de temps en réfléchissant à ce qu'elle me disait.

Mais la plupart des gens sont sans curiosité. Ils s'accrochent à ce qu'ils ont, comme le pou dans l'oreille d'un chauve. Prends Plum Pudding, par exemple, ma rivale irlandaise, cent cinquante kilos à jeun et en slip juste avant sa Guinness. Elle me disait toujours : « Moi, désolée, je ne mourrai pas, je ne suis pas d'accord, je n'ai pas signé. » Elle se trompait. Personne ne lui avait dit que la vie devait être éternelle, personne ! Elle s'entêtait à le croire, elle se révoltait, elle refusait l'idée de passer, elle devenait enragée, elle a fait une dépression, elle a maigri, elle a arrêté le métier, elle ne pesait plus que trente cinq kilos, on aurait dit une arête de sole, et elle s'est cassée en morceaux. Tu vois, elle est morte quand même, comme tout le monde, mais l'idée de mourir lui a gâché la vie.

Elle était conne, Plum Pudding, Mamie-Rose.

Comme un pâté de campagne. Mais c'est très répandu, le pâté de campagne. Très courant.

Là aussi, j'ai opiné de la tête parce que j'étais assez d'accord.

Les gens craignent de mourir parce

каб ён мучыўся.

– Вось. Трэба адрозніваць два розныя болі, мой даражэнькі: боль фізічны і боль духоўны. Боль фізічны мы вымушаныя трываць усе. А вось боль духоўны кожны сам сабе выбірае.

– Не разумею.

– Калі табе ў рукі і ногі ўганяюць цвікі, ты непазбежна адчуваеш боль. Ты яго трываеш. А вось думаючы пра смерць, адчуваць боль зусім не абавязкова. Ты не ведаеш, што гэта такое. А значыць, пакутаваць ад гэтага ці не – залежыць толькі ад цябе самога.

– А хіба вы ведаеце людзей, якія, думаючы пра смерць, радаваліся б ?

– Так, ведаю. Мая маці радавалася. На смяротным ложку яна ўсміхалася, прадчуваючы штосьці прыемнае, ёй не цярпелася, ёй карцела хутчэй зведаць тое, што мусіла неўзабаве адбыцца.

Сказаць што-небудзь супраць я больш не меў і не мог. Мне было цікава, што яна скажа далей, і таму я вырашыў проста моўчкі разважаць над яе словамі.

– Але большасць людзей пазбаўленыя ўсякай цікаўнасці. Яны чапляюцца за тое, што ў іх ёсць, як клешч за сабачы хвост. Вазьмі, напрыклад, хоць бы Слівавы Пудынг – тую ірландку, сто пяцьдзесят кілаграмаў у трыко, нашча, ды яшчэ не наліўшыся сваім улюбёным “Гінсам”. Яна мне заўсёды казала: “Выбачайце, але я паміраць не збіраюся, не-не, я не згодная, я на гэта нідзе не падпісвалася”. Яна памылялася. Ніхто ж не казаў ёй, што жыццё мусіць доўжыцца вечно, ніхто! А яна ўпарта верыла, і абуралася, не прызнавала і думкі, што некалі давядзецца сысці, – проста шалела ад гэтага, і ўрэшце запала ў дэпрэсію, схуднела, кінула спорт, пачала важыць не больш за трыццаць пяць кілаграмаў, зрабілася падобная на рыбіну костку і кончыла тым, што проста развалілася на кавалкі. Як бачыш, яна, як і ўсе, усё-ткі памерла, але думка пра смерць ёй сапсавала жыццё.

– Гэтая ваша ірландка, матухна Ружа, гэты Слівавы Пудынг, была проста

qu'ils redoutent l'inconnu. Mais justement, qu'est-ce que l'inconnu ? je te propose, oscar, de ne pas avoir peur mais d'avoir confiance. Regarde le visage de Dieu sur la croix : il subit la peine physique mais il n'éprouve pas de peine morale car il a confiance. Du coup les clous le font moins souffrir. Il se répète : ça me fait mal mais ça ne peut pas être un mal. Voilà ! c'est ça, le bénéfice de la foi. Je voulais te le montrer.

O.K., Mamie-Rose, quand j'aurai la trouille, je me forcerai à avoir confiance.

Elle m'a embrassé. Finalement, on était bien dans cette église déserte avec toi, Dieu, qui avais l'air si apaisé.

Au retour, j'ai dormi longtemps. J'ai de plus en plus sommeil. Comme une fringale. En me réveillant, j'ai dit à Mamie-Rose :

En fait, je n'ai pas peur de l'inconnu. C'est juste que ça m'ennuie de perdre ce que je connais.

Je suis comme toi, Oscar. Si on proposait à Peggy Blue de venir prendre le thé avec nous ?

Peggy Blue a pris le thé avec nous, elle s'entendait très bien avec Mamie-Rose, on a bien rigolé quand Mamie-Rose nous a raconté

дурная.

– Дурная як бот. Але боты – рэч вельмі пашыраная. Іх паўсюль хапае.

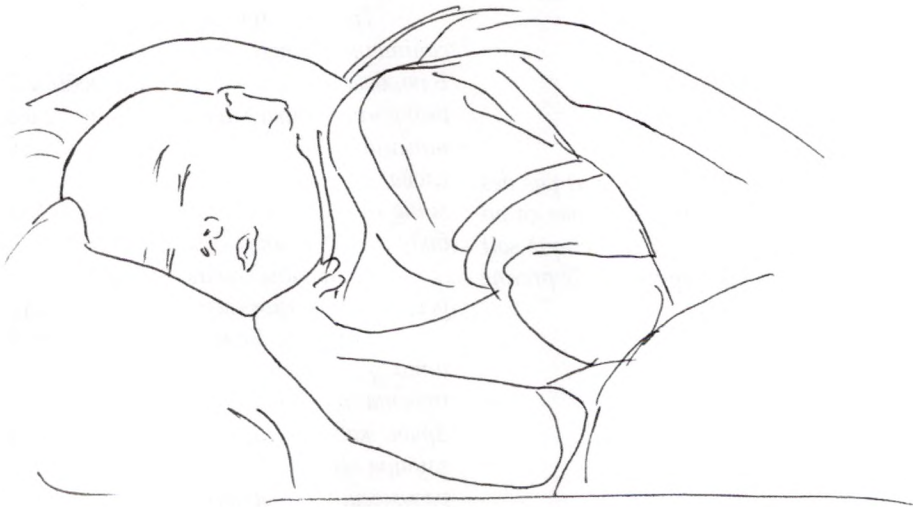
Тут я зноў кінуў, бо ў прынцепах быў згодны.

– Людзі баяцца паміраць, бо іх палохае невядомае. Але якое яно – гэтае невядомае? Прапаную табе, Аскар, глядзець на яго не са страхам, а з верай. Вось зірні на твар Бога на крыжы: ён церпіць фізічны боль, але духоўнага болю не адчувае, бо ў ім жыве вера. У выніку нават цвікі не прыносяць яму такой ужо вялікай пакуты. Ён кажа сабе: гэта ўсяго толькі боль, але гэта не можа быць злом. Вось! У гэтым і ёсць перавага веры. І я хацела табе гэта паказаць.

– Добра, матухна Ружа. Цяпер, калі мне будзе страшна, я буду з усяе сілы старацца паверыць.

Яна пацалавала мяне. Увогуле, нам было добра там, у бязлюднай царкоўцы, дзе быў толькі ты, Божа, такі супакоена-ціхамірны.

Калі мы вярнуліся, я доўга спаў. Мне ўсё больш і больш хочацца спаць. Як нейкая прорва. Прачнуўшыся, я сказаў матухне

Handwritten signature or initials.

son combat avec les soeurs Giclette, trois soeurs jumelles qui se faisaient passer pour une. Après chaque round, la Giclette qui avait épuisé son adversaire en gambadant de partout bondissait hors du ring en prétendant qu'elle devait aller faire pipi, elle se précipitait aux toilettes et c'était sa soeur qui revenait en pleine forme pour la reprise. Et ainsi de suite. Tout le monde croyait qu'il n'y avait qu'une Giclette, que c'était une sauteuse infatigable. Mamie-Rose a découvert le pot aux roses, a enfermé les deux remplaçantes aux toilettes en jetant la clé par la fenêtre et elle est venue à bout de celle qui restait. C'est astucieux, le catch, comme sport.

Puis Mamie-Rose est partie. Les infirmières nous surveillent, peggy Blue et moi, comme si on était des pétards prêts à exploser. Merde, j'ai trente ans, tout de même ! Peggy Blue m'a juré que, ce soir, c'est elle qui me rejoindrait dès qu'elle pourrait ; en échange, je lui ai juré que, cette fois, je ne mettrais pas la langue.

C'est vrai, c'est pas tout d'avoir des gosses, faut encore avoir le temps de les élever.

Voilà, Dieu. Je ne sais pas quoi te demander ce soir parce que ça a été une belle journée. Si. Fais en sorte que l'opération de Peggy Blue, demain, se passe bien. Pas comme la mienne, si tu vois ce que je veux dire.

A demain, bisous,
Oscar.

P.-S. Les opérations, ce ne sont pas des choses de l'esprit, tu n'as peut-être pas ça en magasin. Alors fais en sorte que, quel que soit le résultat de l'opération, Peggy Blue le prenne bien. Je compte sur toi.

Ружы:

– Увогуле, я невядомага не баюся. Мне толькі шкада страціць тое, з чым я знаёмы.

– І я такая, як ты, Аскар. А што калі нам запрасіць Пэггі Блю папіць з намі гарбаткі?

Пэггі Блю прыйшла да нас ніць гарбату, яна вельмі добра ладзіла з матухнай Ружай, і мы дадушы пасмяяліся, калі матухна Ружа расказвала, як білася з Сёстрамі-Пстрычкамі – гэтыя былі тры сястры-блізняткі, якія выдавалі сябе за адну. Пасля кожнага раунда Пстрычка, змардаваўшы суперніцу сваімі бясконцамі наскокамі з усіх бакоў, уцякала з памоста пад маркай, што ёй мусова трэба піні: яна бегла ў прыбіральню, а адтуль, каб працягваць бойку, вярталася яе сястра, не стомленая і ў поўнай форме. Ну, і гэтак далей. А ўсе верылі, што Пстрычка ўсяго адна і што яна такая скакуха, якая ніколі не ведае стомы. Але ж матухна Ружа выведала, дзе сабака закапаны, – яна зачыніла дзвюх сяціёр, што чакалі падмены, упрыбіральні, ключ выкінула ў акно, а з тою, што засталася, разабралася па поўнай праграме. Усё-ткі кетч, далібог, – спорт з вялікімі хітрыкамі.

Потым матухна Ружа пайшла. А санітаркі цяпер сочаць за мной з Пэггі Блю, быццам мы – гатовая ў любы момант выбухнуць бочка з порахам. Ё-маё, але ж мне трыццаць год усё-ткі! Пэггі Блю дала мне слова, што сёння, як толькі зможа, сама да мяне прыйдзе; а я даў слова, што болей не буду соваць язык.

Сапраўды, мець дзяцей – далёка не ўсё, трэба ж яшчэ мець час іх выгадаваць.

Ну вось, Божа. Сёння я і не ведаю, што ў цябе напрасіць, бо дзень прайшоў проста цудоўна. Хоць не, усё-ткі ведаю. Зрабі, каб аперацыя ў Пэггі Блю прайшла заўтра ўдала. Не так, як у мяне, калі разумееш, што я маю на ўвазе.

Да заўтра, цалую,
Аскар.

Р.С. Аперацыі – рэчы не духоўныя, і ў цябе, мусіць, такога няма на складзе. Ну, тады зрабі, каб пры любым выніку аперацыі Пэгі Блю прыняла яго добра. Вельмі на цябе разлічваю.

Cher Dieu,

Peggy Blue a été opérée aujourd'hui. J'ai passé dix années terribles. C'est dure la trentaine, c'est l'âge des soucis et des responsabilités.

En fait, Peggy n'a pas pu me rejoindre cette nuit parce que Madame Ducru, l'infirmière de nuit, est restée dans sa chambre pour préparer Peggy à l'anesthésie. La civière l'a emmenée vers huit heures. Ça m'a serré le cœur quand j'ai vu passer Peggy sur le chariot, on la voyait à peine sous les draps émeraude tant elle est petite et mince.

Mamie-Rose m'a tenu la main pour m'empêcher de m'énerver.

Pourquoi ton Dieu, Mamie-Rose, il permet que ça soit possible, des gens comme Peggy et moi ?

Heureusement qu'il vous fait, mon petit Oscar, parce que la vie serait moins belle sans vous.

Non. Vous ne comprenez pas. Pourquoi Dieu il permet qu'on soit malades ? Ou bien il est méchant. Ou bien il n'est pas bien fortiche.

Oscar, la maladie, c'est comme la mort. C'est un fait. Ce n'est pas une punition.

On voit que vous n'êtes pas malade !

Qu'est-ce que tu en sais, Oscar ?

Ça, ça m'a coupé. J'avais jamais songé que Mamie-Rose, qui est toujours si disponible, si attentive, elle puisse avoir ses propres problèmes.

Faut pas me cacher les choses, Mamie-Rose, vous pouvez tout me dire. J'ai au moins trente-deux ans, un cancer, une femme en salle d'opération, alors, la vie, ça me connaît.

Je t'aime, Oscar.

Moi aussi. Qu'est-ce que je peux faire pour vous si vous avez des ennuis ? Est-ce que vous voulez que je vous adopte ?

M'adopter ?

Oui, j'ai déjà adopté Bernard quand j'ai vu qu'il avait le blues.

Bernard ?

Mon ours. Là. Dans l'armoire. Sur l'étagère. C'est mon vieil ours, il n'a plus d'yeux, ni de bouche, ni de nez, il a perdu la moitié de son rembourrage et il a des cicatrices partout.

Дарагі Божа!

Сёння Пэггі Блю аперавалі. Гэтыя дзесяць год, што я перажыў, былі проста жудасць. Усё-ткі за трыццаць – узрост цяжкі, гэта ўзрост клопатаў і адказнасці.

Урэшце, Пэггі так і не змагла да мяне прыйсці, бо дзяжурная санітарка, мадам Дзюкру, усю ноч правяла ў яе ў палаце, каб падрыхтаваць яе да анестэзіі. А каля восьмай раніцы яе павезлі на каталіцы ў аперацыйную. Калі яе правозілі міма, у мяне ажно сэрца сціснулася: яна такая худзенькая, такая маленькая, што яе амаль не было відаць пад смарагдава-зялёнымі просцінамі.

Каб я мени нерваваўся, матухна Ружа трымала мяне за руку.

– Матухна Ружа, а чаму твой Бог дазваляе, каб так было? Каб былі людзі такія, як я і Пэггі?

– Гэта шчасце, мой даражэнькі Аскар, што ён робіць, каб вы былі, бо без вас жыццё было б не такое прыгожае.

– Не. Вы не зразумелі. Чаму Бог дазваляе, каб былі хворыя? Ён або злы. Або не такі ўжо ў магутны.

– Хвароба, Аскар, гэта як смерць. Гэта проста факт. Гэта не пакаранне.

– Вы так кажаце, таму што самі не хворая!

– А ты адкуль ведаеш?

Тут мне зусім адняло мову. Я ніколі ў не думаю, што матухна Ружа, такая гатовая заўсёды дапамагчы, такая ўважлівая, можа мець нейкія свае праблемы.

– Дык тады не трэба ад мяне нічога хаваць. Вы ж можаце мне ўсё казаць, матухна Ружа. Мне ўжо трыццаць два, а ў мяне і рак, і жонка на аперацыі, так што я выдатна ведаю, што такое жыццё.

– Я вельмі цябе люблю, Аскар.

– І я вас таксама. Калі ў вас якія цяжкасці – скажыце, чым я магу памагчы? Хочаце, будзеце маёй прыёмнай?

– Тваёй прыёмнай?

– Так. Я, вунь, і Бернара ўсынавіў, калі ўбачыў, што ён нос павесіў.

Il vous ressemble un peu. Je l'ai adopté le soir où mes deux cons de parents m'ont apporté un ours neuf. Comme si j'allais accepter d'avoir un ours neuf ! Ils n'avaient qu'à me remplacer par un petit frère tout neuf pendant qu'ils y étaient ! Depuis, je l'ai adopté. Je lui léguerai tout ce que j'ai, à Bernard. Je peux vous adopter aussi, si ça vous rassure.

Oui, je veux bien. Je crois que ça me rassurerait, Oscar.

Alors topez là, Mamie-Rose.

Puis on est allés préparer la chambre de Peggy, apporter les chocolats, poser des fleurs pour son retour.

Après, j'ai dormi. C'est fou ce que je dors en ce moment.

Vers la fin de l'après-midi, Mamie-Rose m'a réveillé en me disant que Peggy Blue était revenue et que l'opération avait réussi.

On est allés la voir ensemble. Ses parents se tenaient à son chevet. J'ignore qui les avait prévenus, Peggy ou Mamie-Rose, mais ils avaient l'air de savoir qui j'étais, ils m'ont

- Бернара?

- Майго мядзведзя. Ну, таго, на паліцы ў шафе. Старога майго мядзведзя: у яго няма ўжо ні носа, ні вачэй, ні рота, ён страціў палову набіўкі і з усіх бакоў пашкumatаны. Нечым нагадвае вас. Я ўсынавіў яго, калі гэтыя дурні-бацькі прывезлі мне новага. Нібыта я зараз згаджуся, каб у мяне быў новы мядзведзь! Калі ўжо так, дык і мяне маглі б заадно памяняць на якога-небудзь маленькага новенькага браціка! Карацей, я тады яго - ну, Бернара - і ўсынавіў. І пакіну яму потым спадчыну - усё, што ў мяне ёсць. І вас я таксама хачу ўзяць, як прыёмную, калі вам так будзе лепей.

- Добра. Я згодная. Мне, сапраўды, я думаю, так будзе лепей, Аскар.

- Тады па руках, матухна Ружа.

Пасля гэтага мы пайшлі падрыхтаваць Пэггіну палату да яе вяртання, занеслі ёй шакаладных цукерак, паставілі кветкі.

Потым я паспаў. Ашалець можна,

traité avec beaucoup de respect, ils m'ont posé une chaise entre eux et j'ai pu veiller ma femme avec mes beaux-parents.

J'étais content parce que Peggy était toujours bleutée. Le docteur Düsseldorf est passé, s'est frotté les sourcils et a dit que ça allait changer dans les heures qui viennent. J'ai regardé la mère de Peggy qui n'est pas bleue mais bien belle quand même et je me suis dit qu'après tout, Peggy, ma femme, pouvait avoir la couleur qu'elle voulait, je l'aimerais pareil.

Peggy a ouvert les yeux, nous a souri, à moi, à ses parents, puis s'est rendormie.

Ses parents étaient rassurés mais ils devaient partir.

Nous te confions notre fille, ils m'ont dit. Nous savons que nous pouvons compter sur toi.

Avec Mamie-Rose, j'ai tenu jusqu'à ce que Peggy ouvre les yeux une deuxième fois puis je suis allé me reposer dans ma chambre.

En finissant ma lettre, je me rends compte que c'était une bonne journée, aujourd'hui, finalement. Une journée famille. J'ai adopté Mamie-Rose, j'ai bien sympathisé avec mes beaux-parents et j'ai récupéré ma femme en bonne santé, même si, vers onze heures, elle devenait rose.

*A demain, bisous,
Oscar.*

P.-S. Pas de vœu aujourd'hui. Ça te fera du repos.

колькі я цяпер сплю.

Матухна Ружа пабудзіла мяне ажно надвячоркам і сказала, што Пэггі ўжо на месцы і аперацыя прайшла ўдала.

Мы разам выправіліся да яе ў адведкі. Каля ложка сядзелі яе бацькі. Не ведаю, хто іх паспеў папярэдзіць, Пэггі ці матухна Ружа, але яны, здаецца, ужо ведалі, хто я, і абыходзіліся са мной вельмі ветліва – паставілі мне паміж сабой крэсла, і я змог такім чынам пасядзець каля жонкі разам з цесцем і цешчай.

Я быў рады, таму што Пэггі была паранейшаму блакітнаватая. Потым зайшоў доктар Дзюсельдорф і, разгладзіўшы свае бровы, сказаў, што бліжэйшымі гадзінамі гэта зменіцца. Я паглядзеў на Пэггіну маці, якая зусім не блакітная, але ўсё роўна даволі прыгожая, і падумаў, што, урэшце, Пэггі мая жонка і можа мець той колер, які ёй хочацца, а я буду яе кахаць не менш.

Пэггі расплюшчыла вочы, усміхнулася нам – мне і сваім бацькам – і потым заснула зноў.

Яе бацькі адчувалі сябе цяпер нашмат спакайней, і ім ужо трэба было ісці.

– Мы пакідаем нашую дачку на цябе, – сказалі яны мне. – Мы ведаем, што можам табе даверыцца.

Я з матухнай Ружай яшчэ пратрымаўся, пакуль Пэггі не расплюшчыла вочы другі раз, а потым пайшоў адпачыць да сябе ў палату.

Заканчваючы гэты ліст, я пачынаю разумець, што, урэшце, сённяшні дзень прайшоў добра. Гэта быў дзень сям'і. Я ўзяў сабе ў прыёмныя матухну Ружу, нам было ўзаемна прыемна пазнаёміцца з цесцем і цешчай, і мая жонка вярнулася пасля аперацыі ў добрым здароўі, няхай нават пад адзінаццатую гадзіну яна ў пачала ружавець.

*Да заўтра, цалую,
Аскар.*

P.S. Сёння – ніякіх жаданняў. Такім чынам ты зможаш крыху адпачыць.

Cher Dieu,

Aujourd'hui, j'ai eu de quarante à cinquante ans et je n'ai fait que des conneries.

Je raconte ça vite parce que ça mérite pas plus. Peggy Blue va bien mais la Chinoise, envoyée par Pop Corn qui ne peut plus me blairer, est venue lui cafter que je l'avais embrassée sur la bouche.

Du coup, Peggy m'a dit qu'elle est moi c'était fini. J'ai protesté, j'ai dit que la Chinoise et moi, c'était une erreur de jeunesse, que c'était bien avant elle, et qu'elle ne pouvait pas me faire payer mon passé toute ma vie.

Mais elle a tenu bon. Elle est même devenue copine avec la Chinoise pour me faire enrager et je les ai entendues qui rigolaient ensemble.

Du coup, quand Brigitte, la trisomique qui colle toujours tout le monde parce que les trisomiques, c'est normal, c'est affectueux, est venue me dire bonjour dans ma chambre, je l'ai laissée m'embrasser de partout. Elle était folle de joie que je lui permette. On aurait dit un chien qui fait la fête à son maître. Le problème, c'est qu'Einstein était dans le couloir. Il a peut-être de l'eau dans le cerveau mais pas des peaux de saucisson sur les yeux. Il a tout vu et est allé le raconter à peggy et à la Chinoise. Tous l'étage me traite maintenant de cavaleur alors que j'ai pas bougé de ma chambre.

- Je ne sais pas ce qui m'a pris, Mamie-Rose, avec Brigitte...

- Le démon de midi, Oscar. Les hommes sont comme ça, entre quarante-cinq et cinquante ans, ils se rassurent, ils vérifient qu'ils peuvent plaire à d'autres femmes que celle qu'ils aiment.

- Bon d'accord, je suis normal mais je suis con, aussi, non ?

Дарагі Божа!

Сёння мне было ад сарака да пяцідзесяці, і я пароў суцэльнае глупства.

Раскажу пра ўсё збольшага, бо гэта і не заслугоўвае асаблівай увагі. Пэггі Блю адчувае сябе ўжо нармальна, але Кітаянка, якую падаслаў Папкорн, таму што ён цяпер і духу майго трываць не можа, прыперлася да яе ды напляла, што я цалаваў яе ў губы.

Пэггі, ясна, адразу сказала, што паміж намі ўсё скончана. Я запырчыў, сказаў, што з Кітаянкай гэта ў мяне былі проста памылкі маладосці, і апроч таго, гэта было яшчэ да яе і яна не можа прымушаць мяне плаціць за мінулае ўсё жыццё.

Але яна ўпарта правіла сваё. І нават пасябрвала з Кітаянкай, каб яшчэ больш мяне пазлаваць: я чуў, як яны рагаталі разам.

Ну і, карацей, калі Брыжыт, гэтая хворая на трысамію, штоклеіцца тут да ўсіх (а гэта нармальна, бо хворыя на трысамію ўсе такія ліпучыя), – калі яна зайшла да мяне ў палату, проста каб павітацца, я даўся ёй цалаваць мяне хоць усюды. Яна аж ашалела ад радасці, што я дазволіў. Як маленькі сабачка, які аблізвае гаспадара. Праблема ў тым, што ў калідоры стаяў Эйнштэйн. У яго ў галаве, можа быць, і вада, але ж вочы яшчэ не павылазілі. Ён усё бачыў, а потым пайшоў ды выклаў Пэггі з Кітаянкай. І цяпер усе на паверсе лічаць, што я бегаю за спадніцамі, хоць я нават не выходзіў з палаты.

- Не ведаю, матухна Ружа, што на мяне найшло з гэтай Брыжыт...

- Сівізна ў бараду, як кажуць, Аскар, а чорт у галаву. Мужчыны так зробленыя: калі ім пад сорок пяць – пяцьдзсят, ім

- Oui. Tu es tout à fait normal.
- Qu'est-ce que je dois faire ?
- Qui aimes-tu ?
- Peggy. Rien que Peggy.

- Alors dis-le-lui. Un premier couple, c'est fragile, toujours secoué, mais il faut se battre pour le conserver, si c'est le bon.

Demain, Dieu, c'est Noël. J'avais jamais réalisé que c'était ton anniversaire. Fais en sorte que je me réconcilie avec Peggy parce que je ne sais pas si c'est pour ça, mais je suis très triste ce soir et je n'ai plus de courage du tout.

A demain, bisous,
Oscar.

P.-S. Maintenant qu'on est copains, qu'est-ce que tu veux que je t'offre pour ton anniversaire ?

абавязкова трэба яшчэ раз пераканацца ў сабе – праверыць, што яны яшчэ здольныя падабацца іншым жанчынам, апроч той, якую кахаюць.

– Ясна, значыць, я нармальны. Але ж я ўсё роўна боўдзіла, так?

– Так, Аскар, так. Ты абсалютна нармальны.

– І што мне цяпер рабіць?

– Каго ты кахаеш?

– Пэггі. Толькі Пэггі.

– Ну, дык так ёй і скажы. Першы шлюб – заўжды нешта крохкае, нетрывалае, яго часта шматуюць бурны і навальніцы, але калі выбар быў правільны – трэба змагацца, каб яго захаваць.

Божа, заўтра Каляды. Я ніколі чамусь не задумваўся, што гэта твой дзень нараджэння. Зрабі, калі ласка, каб мы з Пэггі памірыліся, бо не ведаю, ці праз гэту прычыну, але сёння вечарам мне вельмі сумна, і я нешта зусім падупаў духам.

Да заўтра, цалую,
Аскар.

P.S. Цяпер, калі мы сябры, кажы, што ты хочаш, каб я падарыў табе на дзень нараджэння?

Cher Dieu,

Ce matin, à huit heures, j'ai dit à Peggy Blue que je l'aimais, que je n'aimais qu'elle et que je pouvais pas concevoir ma vie sans elle. Elle s'est mise à pleurer, elle m'a avoué que je la délivrais d'un gros chagrin parce qu'elle aussi elle n'aimait que moi et qu'elle ne trouverait jamais personne d'autre, surtout maintenant qu'elle était rose.

Alors, c'est curieux, on s'est retrouvés tous les deux à sangloter mais c'était très agréable. C'est chouette, la vie de couple. Surtout après la cinquantaine quand on a traversé des épreuves.

Sur le coup des dix heures, je me suis vraiment rendu compte que c'était Noël, que je ne pourrais pas rester avec Peggy parce que sa famille – frères, oncles, neveux, cousins – allait débarquer dans sa chambre et que j'allais être obligé de supporter mes parents. Qu'est-ce qu'ils allaient m'offrir encore ? Un puzzle de dix-huit mille pièces ? Des livres en kurde ? Une boîte de modes d'emploi ? Mon portrait du temps où j'étais en bonne santé ? Avec deux crétiens pareils, qui ont l'intelligence d'un sac poubelle, il y avait de la menace à l'horizon, je pouvais tout craindre, il n'y avait qu'une seule certitude, c'était que j'allais passer une journée à la con.

Je me suis décidé très vite et j'ai organisé ma fugue. Un peu de troc : mes jouets à Einstein, mon duvet à Bacon et mes bonbons à Pop Corn. Un peu d'observation : Mamie-Rose passait toujours par le vestiaire avant de partir. Un peu de prévision : mes parents n'arriveraient pas avant midi. Tous s'est bien passé : à onze heures trente, Mamie-Rose m'a embrassé en me souhaitant une bonne journée de Noël avec mes parents puis a disparu à l'étage des vestiaires. J'ai sifflé. Pop Corn, Einstein et Bacon m'ont habillé très vite, m'ont descendu en me soulevant et m'ont porté jusqu'à la caisse de Mamie-Rose, une voiture qui doit dater d'avant l'automobile. Pop Corn, qui est très doué pour ouvrir les serrures parce qu'il a eu la chance d'être élevé dans une cité défavorisée, a crocheté la porte de derrière et ils m'ont jeté

Дарагі Бога!

Сёння а восьмай раніцы я сказаў Пэггі Блю, што кахаю яе і толькі яе і не ўяўляю сабе без яе свайго жыцця. Яна заплакала і прызналася, што я зняў у яе з душы цяжкі камень, таму што яна таксама кахае толькі мяне і ніколі ўжо нікога сабе не знойдзе, тым больш цяпер, калі паружавела.

Тады, дзіўная рэч, сталася так, што мы абое пачалі румзаць ды плакаць, але гэта было прыемна. Жыццё ўдваіх – файная штука. Асабліва калі вам за пяцьдзесят і вы прайшлі скрозь выпрабаванні.

А дзесятай гадзіне я па-сапраўднаму ўсвядоміў, што сёння Каляды і мне немагчыма заставацца з Пэггі, бо зараз да яе ўваляцца ў палату ўсякія сваякі – браты, дзядзькі, цёткі, пляменнікі, – а мне давядзецца цярэць і сядзець са сваімі бацькамі. Што яны там яшчэ прыдумуюць мне падарыць? Які-небудзь пазл з васемнаццаці тысяч дэталек? Ці кніжку на курдскай мове? А можа, скрыначку з наборам правілаў карыстання ці мой партрэт з тых часоў, калі я быў у добрым здароўі? З такімі разумнікамі, у якіх адны прусакі ў галаве, заўсёды ёсць небяспека і апасацца можна чаго заўгодна; адзінае, у чым я мог быць упэўнены, – гэта, што сённяшні дзень я правяду на ўсе сто па-дурному.

Раішэнне мне прыйшло практычна адразу, і я хуценька арганізаваў свае ўцёкі. Крыху прадрпрымальнасці – баш на баш: цацкі – Эйнштэйну, пуховую коўдру – Бекону, цукеркі – Папкорну. Крыху назіральнасці: перш чым паехаць дадому, матухна Ружа заўсёды заходзіла ў раздзявальню. Крыху прадабачлівасці: мае бацькі ніколі не прыязджалі раней за поўдзень. І ўсё прайшло вельмі гладка: а палове дванаццатай матухна Ружа пацалавала мяне, пажадала вясёлых Калядаў з бацькамі і пайшла на ніжні паверх, дзе месцяцца раздзявальні. Я свіснуў. Папкорн, Эйнштэйн і Бекон хуценька мяне апранулі, прыўзнялі, выцягнулі на вуліцу і давалаклі да матухны-Ружынай калымагі – ейнай машыны, зробленай, напэўна, яшчэ

sur le sol entre la banquette de devant et la banquette de derrière. Puis ils sont retournés, ni vu ni connu, au bâtiment.

Mamie-Rose, au bout d'un bon bout de temps, est montée dans sa voiture, elle l'a fait crachoter dix à quinze fois avant de la faire démarrer puis on est partis à un train d'enfer. C'est génial, ce genre de voiture d'avant l'automobile, ça fait tellement de boucan qu'on a l'impression d'aller très vite et ça secoue autant qu'à la fête foraine.

Le problème, c'est que Mamie-Rose, elle avait du apprendre à conduire avec un ami cascadeur : elle ne respectait ni les feux ni les trottoirs ni les ronds-points si bien que, de temps en temps, la voiture décollait. Ça a pas mal chahuté dans la carlingue, elle a beaucoup klaxonné, et, question vocabulaire aussi, c'était enrichissant : elle balançait toutes sortes de mots terribles pour insulter les ennemis qui se mettaient en travers de son chemin et je me suis dit encore une fois que, décidément, le catch, c'était une bonne école pour la vie.

J'avais prévu, à l'arrivée, de bondir et de faire : « Coucou, Mamie-Rose » mais ça a duré tellement longtemps, la course d'obstacle pour arriver chez elle, que j'ai dû m'endormir.

Toujours est-il qu'à mon réveil, il faisait noir, il faisait froid, silence, et je me retrouvais seul couché sur un tapis humide. C'est là que j'ai pensé, pour la première fois, que j'avais peut-être fait une bêtise.

Je suis sorti de la voiture et il s'est mis à neiger. Pourtant c'était beaucoup moins agréable que « La valse des flocons » dans Casse-Noisettes. J'avais les dents qui sautaient toutes seules.

J'ai vu une grande maison allumée. J'ai marché. J'avais du mal. J'ai dû faire un tel saut pour atteindre la sonnette que je me suis effondré sur le paillason.

C'est là que Mamie-Rose m'a trouvé.

- Mais... mais..., qu'elle a commencé à dire.

Puis elle s'est penchée vers moi et a murmuré :

- Mon chéri.

Alors, j'ai pensé que j'avais peut-être

ў дааўтамабільную эру. Папкорн, у якога вялікія здольнасці адчыняць замкі, бо ён вырас у сацыяльна нездаровым квартале, спрытненька адамкнуў заднія дзверы, мяне кінулі на дол паміж заднім і пярэднім сядзеннямі, а потым ціха ў святла вярнуліся ў корпус.

Прымусіўшы сябе нямаля пачакаць, матухна Ружа нарэзіце падышла да машыны. Разоў дзесяць-дваццаць яна прымушала яе чхаць і плявацца, пакуль матор нарэзіце завёўся, і мы з ляскатам пякельнае калясніцы рушылі з месца. Гэтыя машыны дааўтамабільнай эры – гэта штось геніяльнае: ад іх такі страшны грукат, што здаецца, быццам ляціш на поўнай хуткасці, і цябе падкідае, як на неаб'езджанай кабыле.

Праблема ў тым, што матухна Ружа вучылася вадзіць, відаць, у нейкага сябра-каскадэра: яна ехала так, што ёй было ўсё адно, дзе зялёнае святло, дзе чырвонае, дзе тратуар, дзе кругавы рух на скрыжаванні, машына часам ажно ўзлятала. У маім труме страшна штарміла, яна безупынна бібікала, а ўжо як пабагацеў мой лексікон! Яна самымі страшнымі словамі крыла ўсіх ворагаў, якія лезлі ёй уперак дарогі, і я новы раз пераканаўся, што барацьба кетч – сапраўды, выдатная школа жыцця.

Я мерыўся, калі мы прыедзем, выскачыць і крыкнуць: “Ку-ку, матухна Ружа”, – але гэтая гонка з перашкодамі аказалася такой доўгай, што пакуль мы даехалі, я, мусіць, заснуў.

Ва ўсякім разе, калі я прачнуўся, вакол было цёмна, халодна і ціха, і я зразумеў, што ляжу адзін у машыне на мокрым дыванку. У гэты момант мне ўпершыню падумалася, што я, відаць, учыніў глупства.

Я вылез з машыны, і тут пачаў падаць снег. Але прыемнага ў гэтым было куды менш, чым у “Вальсе сняжынак” са “Шчаўкунчыка”. У мяне самі сабой ляскаталі зубы.

Я ўбачыў вялікі дом, у якім гарэла святло. І я рушыў у яго напрамку. Мне было цяжка. Каб дастаць да званка, давялося так моцна падскочыць, што я ўпаў і расцягнуўся

pas fait une bêtise.

Elle m'a porté dans son salon, où elle avait dressé un grand arbre de Noël qui clignait des yeux. J'étais étonné de voir comme c'était beau, chez Mamie-Rose. Elle m'a réchauffé auprès du feu et on a bu un grand chocolat. Je me doutais qu'elle voulait d'abord s'assurer que j'allais bien avant de m'engueuler. Moi, du coup, je prenais tout mon temps pour me remettre, j'avais pas de mal à y arriver d'ailleurs parce que, en ce moment, je suis vraiment fatigué.

- Tout le monde te cherche à l'hôpital, Oscar. C'est le branle-bas de combat. Tes parents sont désespérés. Ils ont prévenu la police.

- Ça m'étonne pas d'eux. S'ils sont assez bêtes pour croire que je vais les aimer quand j'aurai les menottes...

- Qu'est-ce que tu leur reproches ?

- Ils ont peur de moi. Ils n'osent pas me

на каберцы.

На ім мяне і знайшла матухна Ружа.

- Але ж... але... - забалбатала яна.

Потым нахілілася да мяне і прашаптала:

- А мой ты даражэнькі.

Тады мне падумалася, што, напэўна, я ўсё-ткі не ўчыніў глупства.

Яна перанесла мяне ў залу, дзе стаяла, лыпаючы вачыма, вялікая ёлка. Я са здзіўленнем глядзеў, як у матухны Ружы прыгожа. Яна пасадзіла мяне грэцца каля каміна, а потым мы выпілі па вялікай порцыі гарачага шакаладу. Я падазраваў, што яна хоча спачатку ўпэўніцца, што я адчуваю сябе нармальна, а тады ўжо насварыцца. Таму я зусім не спяшаўся ачомвацца, ды мне асабліва і прыкідвацца не было патрэбы, бо я ў той момант сапраўды

Handwritten signature

parler. Et moins ils osent, plus j'ai l'impression d'être un monstre. Pourquoi est-ce que je les terrorise ? Je suis si moche que ça ? Je pue ? Je suis devenu idiot sans m'en rendre compte ?

- Ils n'ont pas peur de toi, oscar. Ils ont peur de la maladie.

- Ma maladie, ça fait partie de moi. Ils n'ont pas à se comporter différemment parce que je suis malade. Ou alors ils ne peuvent aimer qu'un Oscar en bonne santé ?

- Ils t'aiment, Oscar. Ils me l'ont dit.

- Vous leur parlez ?

- Oui, ils sont très jaloux que nous nous entendions si bien. Non, pas jaloux, tristes. Tristes de ne pas y parvenir aussi.

J'ai haussé les épaules mais j'étais déjà un peu moins en colère. Mamie-Rose m'a fait un deuxième chocolat chaud.

- Tu sais, oscar. Tu vas mourir, un jour. Mais tes parents, ils vont mourir aussi.

J'étais étonné par ce qu'elle me disait. Je n'y avais jamais pensé.

- Oui. Ils vont mourir aussi. Tout seuls. Et avec le remord terrible de n'avoir pas pu se réconcilier avec leur seul enfant, un Oscar qu'ils adoraient.

- Dites pas des choses comme ça, Mamie-Rose, ça me fout le cafard.

- Pense à eux, Oscar. Tu as compris que tu allais mourir parce que tu es un garçon très intelligent. Mais tu n'as pas compris qu'il n'y a pas que toi qui meurs. Tout le monde meurt. Tes parents, un jour. Moi, un jour.

- Oui. Mais enfin tout de même, je passe devant.

- C'est vrai. Tu passes devant. Cependant est-ce que, sous prétexte que tu passes devant, tu as tous les droits ? Et le droit d'oublier les autres ?

- J'ai compris, Mamie-Rose. Appelez-les.

Voilà, Dieu, la suite, je te la fais brève parce que

адчуваў сябе змардаваным.

- Аскар, цябе ў шпіталі ўсе шукаюць. Там поўная баявая трывога. Твае бацькі ў распачы. Яны паведамлілі ў паліцыю.

- Ну, гэтым яны мяне не здзівілі. Але няўжо яны лічаць, што я адразу іх палюблю, калі на мяне начэпяць кайданы?..

- Але ў чым ты іх папракаеш?

- Яны баяцца мяне. Ім нават не хапае смеласці проста са мной гаварыць. І чым менш у іх смеласці, тым больш мне здаецца, што я нейкая пачвара. Чым я іх так палохаю? Што, я такі агідны, ці што? Ад мяне смярдзіць? Ці я стаў ідыётам, сам таго не заўважыўшы?

- Яны баяцца не цябе, Аскар. Яны баяцца хваробы.

- Мая хвароба – гэта частка мяне. Яны не павінны трымацца са мной іначай толькі таму, што я хворы. Альбо ж яны могуць любіць толькі Аскара з добрым здароўем?

- Яны любяць цябе, Аскар. Яны мне самі гэта казалі.

- Вы гаварылі з імі?

j'ai le poignet qui fatigue. Mamie-Rose a prévenu l'hôpital, qui a prévenu mes parents, qui sont venus chez Mamie-Rose et on a tous fêté Noël ensemble. Quand mes parents sont arrivés, je leur ai dit :

- Excusez-moi, j'avais oublié que, vous aussi, un jour, vous alliez mourir.

Je ne sais pas ce que ça leur a débloqué, cette phrase, mais après, je les ai retrouvés comme avant et on a passé une super-soirée de Noël.

Au dessert, Mamie-Rose a voulu regarder à la télévision la messe de minuit et aussi un match de catch qu'elle avait enregistré. Elle dit que ça fait des années qu'elle se garde toujours un match de catch à visionner avant la messe de minuit pour se mettre en jambes, que c'est une habitude, que ça lui ferait bien plaisir. Du coup, on a tous regardé un combat qu'elle avait mis de côté. C'était formidable. Méphista contre Jeanne d'Arc ! Maillots de bain et cuissardes ! Des sacrés gaillardes ! comme disait papa qui était tout rouge et qui avait l'air d'aimer ça, le catch. Le nombre de coups qu'elles se sont mis sur la gueule, c'est pas imaginable. Moi, je serais mort cent fois dans un combat pareil. C'est une question d'entraînement, m'a dit Mamie-Rose, les coups sur la gueule, plus t'en prends, plus tu peux en prendre. Faut toujours garder l'espoir. Au fait, c'est Jeanne d'Arc qui a gagné, alors que, vraiment, au début on n'aurait pas cru : ça a dû te faire plaisir.

À propos, bon anniversaire, Dieu. Mamie-Rose, qui vient de me coucher dans le lit de son fils aîné qui était vétérinaire au Congo avec les éléphants, m'a suggéré que, comme cadeau d'anniversaire pour toi, c'était très bien, ma réconciliation avec mes parents. Moi, franchement, je trouve ça limite comme cadeau. Mais si Mamie-Rose, qui est une vieille copine à toi, le dit...

*A demain, bisous,
Oscar.*

P.-S. J'oubliais mon vœu : que mes parents restent toujours comme ce soir. Et moi aussi. C'était un chouette Noël, surtout Mé-

- Так. Яны вельмі зайздросцяць, што мы так добра з табой разумеємся. Не, не зайздросцяць – сумуюць. Ім сумна, што ў іх так не выходзіць.

Я паціснуў плячыма, але ўжо не адчуваў на іх былой злосці. Матухна Ружа зрабіла мне яшчэ порцыю гарачага шакаладу.

- Ведаеш, Аскар. Настане дзень, калі ты памрэш. Але ж і твае бацькі – яны таксама памруць.

Я быў уражаны тым, што яна сказала. Я ніколі раней пра гэта не думаў.

- Так. Яны таксама памруць. У поўнай самоце. І з жудаснымі згрызотамі, што не змаглі памірыцца са сваім адзіным дзіцём, са сваім Аскарам, якога яны так моцна любілі.

- Не кажыце так, матухна Ружа, а то мне адразу робіцца моташина на душы.

- Падумай пра іх, Аскар. Ты сам зразумеў, што хутка памрэш, бо ты разумны хлопец. Але ты не зразумеў, што паміраць мей не толькі ты. Паміраюць усе. Некалі памруць і твае бацькі. Некалі і я.

- Так. Але ўсё-такі я раней.

- Гэта праўда. Ты раней. Але хіба пад маркай, што табе сыходзіць раней, ты маеш усе правы? І нават права не думаць пра іншых?

- Я зразумеў, матухна Ружа. Патэлефануйце ім.

Вось так, Божа, ну, а што было далей, апішу сцісла, бо мая рука ўжо стамілася. Матухна Ружа папярэдзіла шпіталь, там папярэдзілі бацькоў, яны прыехалі да матухны Ружы, і мы разам адсвяткавалі Каляды.

Калі бацькі прыехалі, я ім сказаў:

- Прабачце. Я забыў, што вы калі-небудзь таксама памраце.

Не ведаю, што ў іх там уключыла ці выключыла гэтая фраза, але паміж намі адразу ўсё стала так, як раней, і мы правялі супер-файны Калядны вечар.

За дэсертам матухна Ружа сказала, што хоча паглядзець па тэлевізары начную імшу, а яшчэ – матч па кетчы, які раней

phista contre Jeanne d'Arc. Désolé pour ta messe, j'ai décroché avant.

записала. Яна сказала, што ўжо шмат гадоў спецыяльна адкладае для сябе які-небудзь матч, каб паглядзець яго перад імшой і падняць сабе дух, – у яе гэта звычка, і ёй было б вельмі прыемна. Так мы ўсе селі глядзець бой, які яна загадзя падрыхтавала. Гэта было нешта неверагоднае! Мэфіста супраць Жанны д'Арк! Яны былі ў адных купальніках і кароткіх майтках у абліпку! Чортавы шэльмы! – як казаў тата, які ўвесь зрабіўся чырвоны, і па ўсім было ясна, што кетч яму спадабаўся. Колькі разоў яны дубасілі адна адну па галаве – гэтага ўявіць сабе немагчыма. Я ў такой бойцы – дык сто разоў бы ўжо аддаў богу душу. Але, як сказала матухна Ружа, тут усё залежыць ад натрэніраванасці, удары па галаве – рэч такая: чым больш ты іх раней атрымаў, тым больш можаш атрымліваць. І трэба заўжды захоўваць надзею. Урэшце перамагла Жанна д'Арк, хоць, па праўдзе, напачатку ніхто не казаў бы: я думаю, табе гэта павінна спадабацца.

Дарэчы, з днём нараджэння цябе, Божа. Матухна Ружа толькі што паклала мяне ў ложка свайго старэйшага сына, які быў ветэрынарам са сланамі ў Конга, і яна сказала мне, што гэта было выдатным падарункам на твай дзень нараджэння – тое, што я памірыўся з бацькамі. Калі шчыра, я лічу, што назваць гэта падарункам можна з нацяжкай. Але калі так кажа матухна Ружа, а яна ж твая старая сяброўка...

Да заўтра, цалую,
Аскар.

Р.С. Забыў пра жаданне: няхай мае бацькі заўсёды застаюцца такімі, як сёння вечарам. І я таксама. Каляды былі проста класныя, асабліва Мэфіста і Жанна д'Арк. Наконт тваёй імшы – прабач: я адправіўся на бакавую, не дачакаўшыся.

Дарагі Божа!

Cher Dieu,

J'ai soixante ans passés et je paie l'addition pour tous les abus que j'ai faits hier soir. Ça n'a pas été la grande forme aujourd'hui.

Ça m'a fait plaisir de revenir chez moi, à l'hôpital. On devient comme ça, quand on est vieux, on n'aime plus voyager. Sûr que je n'ai plus envie de partir.

Ce que je ne t'ai pas dit dans ma lettre d'hier, c'est que, Mamie-Rose, sur une étagère, dans l'escalier, il y avait une statue de Peggy Blue. Je te jure. Exactement la même, en plâtre, avec le même visage très doux, la même couleur bleue sur les vêtements et sur la peau. Mamie-Rose prétend que c'est la Vierge Marie, ta mère d'après ce que j'ai compris, une madone héritaire chez elle depuis plusieurs générations. Elle a accepté de me la donner. Je l'ai mise sur ma table de chevet. De toute façon, ça reviendra un jour dans la famille de Mamie-Rose puisque je l'ai adoptée.

Peggy Blue va mieux. Elle est venue me rendre visite en fauteuil. Elle ne s'est pas reconnue dans la statue mais on a passé un joli moment ensemble. On a écouté Casse-Noisette en se tenant la main et ça nous a rappelé le bon temps.

Je te parle pas plus longtemps parce que je trouve le stylo un peu lourd. Tout le monde est malade ici, même le docteur Düsseldorf, à cause des chocolats, des foies gras, des marrons glacés et du champagne que les parents ont offerts en masse au personnel soignant. J'aimerais bien que tu me rendes visite.

Мне пераваліла за шэсцьдзесят, і сёння мне даводзіцца плаціць па рахунку за ўсе вольнасці, якія я сабе дазволіў учора. Карацей, сёння я быў не надта ў форме.

Мне было прыемна вярнуцца да сябе ў шпіталь. Вось што робіцца з чалавекам, калі ён старэе: ахвота падарожнічаць у яго зусім прападае. Я думаю, і ў мяне жаданне куды-небудзь паехаць ужо яўна не ўзнікне.

Што я ва ўчараанім сваім лісце не сказаў, дык гэта, што ў матухны Ружы на этажэрцы, што на лесвічнай пляцоўцы, стаіць статуэтка Пэггі Блю. Клянуся

табе. Кропля ў кроплю падобная, з гіпсу, і такі самы добры-добры твар, і такі самы колер – блакітны: і адзенне, і скура. Матухна Ружа сцвярджае, што гэта Дзева Марыя, твая маці, як я зразумеў, – гэтая мадонна перадаецца ў іхняй сям'і як спадчына ўжо некалькі пакаленняў. Яна пагадзілася мне яе падарыць. Я паставіў яе ў сябе на століку каля ложка. Усё роўна калі-небудзь яна вернецца ў сям'ю да матухны Ружы, бо яна ж цяпер у мяне прыёмная.

Пэггі Блю адчувае сябе лепш. Сёння яна прыязджала мяне наведаць на крэсла-каталцы. Яна не пазнала сябе ў той фігурыцы, але мы вельмі прыемна прабавілі час разам. Мы слухалі “Шчайкунчыка”, трымаючыся за рукі, і гэта навывала нам успаміны пра добрыя старыя часы.

Усё, размову на гэтым з табой завяршаю, бо нават ручку трымаць цяжкавата. Дый тут сёння ўвогуле ўсе хворыя, нават доктар Дзюсельдорф, – ад гэтых шакаладак, цукровых каштанаў,

*Bisous, à demain,
Oscar.*

паштэтаў з гусінай пячонкі, шампану,
якога бацькі пананосілі тут цэлыя горы ў
падарунак персаналу абслугі. Мне вельмі
хацелася б, каб ты да мяне завітаў.

*Да заўтра, цалую,
Аскар.*

Cher Dieu,

Aujourd'hui, j'ai eu de soixante-dix à quatre-vingt ans et j'ai beaucoup réfléchi.

D'abord, j'ai utilisé le cadeau de Mamie-Rose pour Noël. Je ne sais pas si je t'en avais parlé ? C'est une plante du sahara qui vit toute sa vie en un seul jour. Sitôt que la graine reçoit de l'eau, elle bourgeonne, elle devient tige, elle prend des feuilles, elle fait une fleur, elle fabrique des graines, elle se fane, elle se raplatit et, hop, le soir c'est fini. C'est un cadeau génial, je te remercie de l'avoir inventé. On l'a arrosée ce matin à sept heures, Mamie-Rose, mes parents et moi – au fait, je ne sais si je t'ai dit, ils habitent en ce moment chez Mamie-Rose parce que c'est moins loin – et j'ai pu suivre toute son existence. J'étais ému. C'est sûr qu'elle est plutôt chétive et riquiqui comme fleur – elle n'a rien d'un baobab, mais elle a fait bravement tout son boulot de plante, comme une grande, devant nous en une journée, sans s'arrêter.

Avec Peggy Blue, on a beaucoup lu le Dictionnaire médical. C'est son livre préféré. Elle est passionnée par les maladies et elle se demande lesquelles elle pourra avoir plus tard. Moi, j'ai regardé les mots qui m'intéressaient : « Vie », « Mort », « Foi », « Dieu ». Tu me crois si tu veux, ils n'y étaient pas ! Remarque,

Дарагі Божа!

Сёння мне было ад сямідзесяці да васьмідзесяці, і я шмат разважаў.

Перадусім, я выкарыстаў падарунак, які матухна Ружа зрабіла мне на Каляды. Не ведаю, ці казаў я табе пра яго? Гэта такая расліна з Сахары, якая ўсё жыццё пражывае за адзін дзень. Як толькі зярнятка атрымлівае ваду, яно наліваецца пупышкай, ператвараецца ў сцябло, выпускае лісце, раскрывае кветку, раскідае насенне, потым вяне, скурчваецца і – хоба! – увечары ўсё скончана. Проста геніяльны падарунак, і я вельмі табе ўдзячны, што ты такое прыдумаў. Сёння а сёмай раніцы мы ўсе разам яго палілі – матухна Ружа, мае бацькі і я (дарэчы, не ведаю, ці казаў табе: яны цяпер жывуць у матухны Ружы, бо гэта не так далёка), – і я мог назіраць за ўсімі этапамі яго жыцця. Я быў уражаны. Вядома, як кветачка яна зусім лядашчая і малюпасенькая – нічога агульнага з баабабам, – але яна ўсё адно бадзёранька і няспынна, як вялікая, выканалала ў нас на вачах усю сваю працу расліны ўсяго за адзін дзень.

Мы з Пэггі Блю доўга чыталі Медыцынскі слоўнік. У яе гэта любімая кніга. Яна ўвогуле захапляецца рознымі хваробамі і ўяўляе, якія ў яе могуць быць потым. А я шукаў словы, якія мяне цікавяць: жыццё, смерць, вера, Бог. Хочаш – вер, хочаш – не, але іх там не было! Заўваж: ужо гэта сведчыць, што ўсё гэта не хваробы – ні жыццё, ні смерць, ні вера, ні ты. І гэта, бадай, добрая навіна. Але хіба такая сур'ёзная кніга не павінна даваць адказы на такія сур'ёзныя пытанні?

– Матухна Ружа, у мяне такое ўражанне, што ў Медыцынскім слоўніку – усё толькі розныя прыватныя выпадкі, тыя праблемы, якія могуць здарыцца ў таго ці іншага чалавека. А вось рэчаў, якія тычацца нас усіх – як жыццё, смерць, вера, Бог, – такіх рэчаў там няма.

– Для гэтага, Аскар, можа, трэба ўзяць Філасофскі слоўнік. Зрэшты, нават

ça prouve déjà que ce ne sont pas des maladies, ni la vie, ni la mort, ni la foi, ni toi. Ce qui est plutôt une bonne nouvelle. Pourtant dans un livre aussi sérieux, il devrait y avoir des réponses aux questions les plus sérieuses, non ?

- Mamie-Rose, j'ai l'impression que, dans le Dictionnaire médical, il n'y a que des trucs particuliers, des problèmes qui peuvent arriver à tel ou tel bonhomme. Mais il n'y a pas les choses qui nous concernent tous : la Vie, la Mort, la Foi, Dieu.

- Il faudrait peut-être prendre un Dictionnaire de la Philosophie, Oscar. Cependant, même si tu trouves bien les idées que tu cherches, tu risques d'être déçu aussi. Il propose plusieurs réponses très différentes pour chaque notion.

- Comment ça se fait ?

- Les questions les plus intéressantes restent des questions. Elles enveloppent un mystère. A chaque réponse, on doit joindre un « peut-être ». Il n'y a que les questions sans intérêt qui ont une réponse définitive.

- Vous voulez dire qu'à « Vie », il n'y a pas de solution ?

- Je veux dire qu'à « Vie », il y a plusieurs solutions, donc pas de solution.

- Moi, c'est ce que je pense, Mamie-Rose, il n'y a pas de solution à la vie sinon vivre.

Le docteur Düsseldorf est passé nous voir. Il traînait son air de chien battu, ce qui le rend encore plus expressif, avec ses grands sourcils noirs.

- Est-ce que vous vous coiffez les sourcils, docteur Düsseldorf ? J'ai demandé.

Il a regardé autour de lui, très surpris, il avait l'air de demander à Mamie-Rose, à mes parents, s'il avait bien entendu. Il a fini par dire oui d'une voix étouffée.

- Faut pas tirer une tête pareille, docteur Düsseldorf. Ecoutez, je vais vous parler franchement parce que moi, j'ai toujours été très correct sur le plan médicament et vous, vous avez été impeccable sur le plan maladie. Arrêtez les airs coupables. Ce n'est pas de votre faute si vous êtes obligé d'annoncer des mau-

калі ты знойдзеш словы, якія шукаеш, ты рызыкуеш быць таксама расчараваны. На кожнае паняцце ён прапануе па некалькі вельмі адрозных адзін ад другога адказаў.

- Як гэта можа быць ?

- Самыя цікавыя пытанні так і застаюцца пытаннямі. Яны ахінаюць нейкую таямніцу. Да кожнага адказу абавязкова даводзіцца дадаваць “можа быць”. Толькі нецікавыя пытанні маюць адназначны адказ.

- Вы хочаце сказаць, што пытанне пра жыццё не мае рашэння ?

- Я хачу сказаць, што яно мае шмат розных рашэнняў, а гэта ўсё адно, што яно рашэння не мае.

- А я, матухна Ружа, думаю, што ў жыцця ў няма іншага рашэння, апроч як яго жыць.

Да нас завітваў доктар Дзюсельдорф. Ён усё яшчэ нагадвае пабітага сабаку, што надае яму яшчэ большы выразны выгляд, з яго калматымі чорнымі брывамі.

- Доктар Дзюсельдорф, – спытаў я, – а вы прычэсваеце свае бровы ?

Ён пачаў вельмі здзіўлена азірацца, быццам пытаючыся ў матухны Ружы, у маіх бацькоў, ці правільна ён пачуў. І ўрэшце здушаным голасам адказаў “так”.

- Доктар Дзюсельдорф, не трэба хадзіць з такім выглядам. Паслухайце, я вам скажу шчыра, бо і я, што тычыцца лекаў, усё рабіў спраўна, і вы, што тычыцца хваробы, былі бездакорны. Перастаньце ўвесь час дэманстраваць сваю вінаватасць. Бо не ваша яна, што вы вымушаны паведамляць людзям кепскія навіны пра ўсякія хваробы з лацінскімі назвамі ды пра тое, што напавіцца немагчыма. Вам трэба расслабіцца. Пазбавіцца ад гэтай прыгнечанасці. Вы ж не Бог-Айцец. Вы не можаце кіраваць прыродай. Вы ўсяго толькі рабочы-рамонтнік. Вы павінны рухацца, доктар Дзюсельдорф, скінуць з сябе напружанне і не надаваць сабе занадта вялікага значэння, іначы вы так доўга не зможаце займацца гэтай прафесіяй. Вы паглядзіце, які ў вас ужо цяпер выгляд.

vaises nouvelles aux gens, des maladies aux noms latins et des guérisons impossibles. Faut vous détendre. Vous décontracter. Vous n'êtes pas Dieu le Père. Ce n'est pas vous qui commandez à la nature. Vous êtes juste réparateur. Faut lever le pied, docteur Düsseldorf, relâcher la pression et pas vous donner trop d'importance, sinon vous n'allez pas pouvoir continuer ce métier longtemps. Regardez déjà la tête que vous avez.

En m'écoutant, le docteur Düsseldorf avait la bouche comme s'il gobait un œuf. Puis il a souri, un vrai sourire, et il m'a embrassé.

- Tu as raison, Oscar. Merci de m'avoir dit ça.

- De rien, docteur. A votre service. Revenez quand vous voulez.

Voilà, Dieu. Toi, par contre, j'attends toujours ta visite. Viens. N'hésite pas. Viens, même si j'ai beaucoup de monde en ce moment. Ça me ferait vraiment plaisir.

*A demain, bisous,
Oscar.*

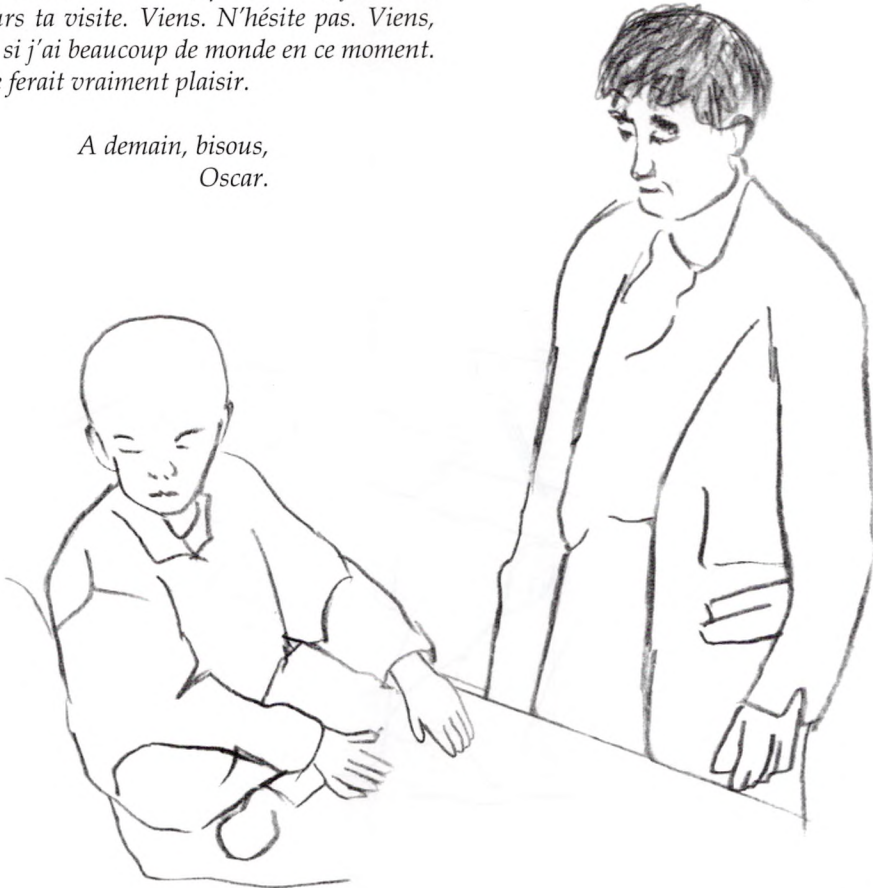
Доктар Дзюсельдорф слухаў мяне, акругліўшы рот, нібыта яму трапіла туды яйка. Потым ён усміхнуўся, сапраўднай усмешкай, і абняў мяне.

– Ты маееш рацыю, Аскар. Дзякуй, што ты мне гэта сказаў.

– Няма за што, доктар. Да вашых паслуг. Заходзьце яшчэ ў любы час.

Вось так, Божа. Ну, а калі зойдзеш ты, я чакаю дагэтуль. Прыходзь. Не трэба быць такім нерашучым. Прыходзь, нягледзячы нават на тое, што цяпер у мяне шмат народу. Мне сапраўды гэта было б прыемна.

Да заўтра, цалую,
Аскар

Handwritten signature or initials.

Cher Dieu,

Peggy Blue est partie. Elle est rentrée chez ses parents. Je ne suis pas idiot, je sais très bien que je ne la reverrai jamais.

Je ne t'écrirai pas parce que je suis trop triste. On a passé notre vie ensemble, Peggy et moi, et maintenant je me trouve seul, chauve, ramolli, et fatigué dans mon lit. C'est moche de vieillir.

Aujourd'hui, je ne t'aime plus.

Oscar.

Дарагі Божа!

Пэггі Блю з'ехала. Яна вярнулася да бацькоў. Я не дурань, я ведаю, што ніколі ўжо яе не ўбачу.

Я больш не буду табе пісаць, бо мне вельмі сумна. Мы з Пэггі пражылі разам усё жыццё, а цяпер я аказваюся адзін, лысы, нямоглы і знясілены ў сваім ложку. Старэць усё-такі брыдка.

Сёння я цябе больш не люблю.

Аскар.

Cher Dieu,

Merci d'être venu.

T'as choisi pile ton moment parce que j'allais pas bien. Peut-être aussi que tu étais vexé à cause de ma lettre d'hier...

Quand je me suis réveillé, j'ai songé que j'avais quatre-vingt-dix ans et j'ai tourné la tête vers la fenêtre pour regarder la neige.

Et là, j'ai deviné que tu venais. C'était le matin. J'étais seul sur la Terre. Il était tellement tôt que les oiseaux dormaient encore, que même l'infirmière de nuit, Madame Ducru, avait dû piquer un roupillon, et toi tu essayais de fabriquer l'aube. Tu avais du mal mais tu insistais. Le ciel pâlisait. Tu gonflais les airs de blanc, de gris, de bleu, tu repoussais la nuit, tu ravivais le monde. Tu n'arrêtais pas. C'est là que j'ai compris la différence entre toi et nous : tu es le mec infatigable ! Celui qui ne se lasse pas. Toujours au travail. Et voilà du jour ! Et voilà de la nuit ! Et voilà le printemps ! Et voilà l'hiver ! Et voilà Peggy Blue ! Et voilà Oscar ! Et voilà Mamie-Rose ! Quelle santé !

J'ai compris que tu étais là. Que tu me disais ton secret : regarde chaque jour le monde comme si c'était la première fois.

Alors j'ai suivi ton conseil et je me suis appliqué. La première fois. Je contemplais la lumière, les couleurs, les arbres, les oiseaux, les animaux. Je sentais l'air passer dans mes narines et me faire respirer. J'entendais les voix qui montaient dans le couloir comme dans la voûte d'une cathédrale. Je me trouvais vivant. Je frissonnais de pure joie. Le bonheur d'exister. J'étais émerveillé.

Merci, Dieu, d'avoir fait ça pour moi. J'avais l'impression que tu me prenais par la main et que tu m'emmenais au cœur du mystère contempler le mystère. Merci.

*A demain, bisous,
Oscar.*

P.-S. Mon vœu : est-ce que tu peux refaire le coup de la première fois à mes parents ? Mamie-Rose je crois qu'elle connaît déjà. Et puis Peggy, aussi, si tu as le temps...

Дарагі Божа!

Дзякуй, што прыходзіў. Ты дакладна выбраў момант, таму што мне пачувалася бага. А можа, ты яшчэ ў пакрыўдзіўся за мой учорашні ліст...

Прачнуўшыся, я падумаў, што мне ўжо дзевяноста, і павярнуў твар да акна, паглядзець на снег.

І тады я здагадаўся, што ты прыйшоў. Была раніца. Я быў адзін на Зямлі. Было так рана, што яшчэ спалі птушкі, і нават начная санітарка, мадам Дзюкру, відаць, храпянула таксама, а ты стараўся тым часам наладзіць світанне. Табе гэта было нялёгка, але ты быў настойлівы. У небе пачынала віднець. Ты напаўняў паветра белымі, шэрымі, блакітнымі колерамі, ты адганяў ноч і ажыўляў свет. Ты не сунімаўся. І тады я зразумеў, у чым розніца паміж табою і мной: ты – абсалютна няўрымслівы хлопец! Ты не ведаеш стомы. Увесь час у працы. І раз – дзень! І раз – ноч! І раз – вясна! І раз – зіма! І раз – Пэгі Блю! І раз – Аскар! І раз – матухна Ружа! Ну і здароўе!

Я зразумеў, што ты тут. І што ты расказваеш мне свой сакрэт: глядзі кожны дзень на свет як першы раз.

Я паслухаўся тваёй парады і вельмі стараўся. Першы раз. Я ўзіраўся ў святло, у колеры, у дрэвы, у птушак, ва ўсё жывое. Я адчуваў, як паветра ўваходзіць мне ў ноздры і дае мне дыхаць. Я чуў галасы, што гучалі ў калідоры, нібы пад скляпеннем сабора. Я ўсведамляў, што живу. І ўва мне ўсё трымцела ад светлай радасці. Ад шчасця існавання. Я быў зачараваны.

Дзякуй, Божа, што ты мне гэта зрабіў. У мяне было такое ўражанне, што ты ўзяў мяне за руку і павёў у самае сэрца тайны, каб я ўбачыў тайну. Дзякуй.

*Да зўтра, цалую,
Аскар.*

P.S. У мяне жаданне: ці не мог бы ты паўтарыць гэты трук наконт першага разу

маім бацькам? Матухна Ружа, я думаю,
яго ўжо ведае. Ну, і для Пэггі таксама, калі
будзеш мець час...

[Handwritten signature]

Cher Dieu,

Aujourd'hui j'ai cent ans. Comme Mamie-Rose. Je dors beaucoup mais je me sens bien.

J'ai essayé d'expliquer à mes parents que la vie, c'était un drôle de cadeau. Au départ, on le surestime, ce cadeau : on croit avoir reçu la vie éternelle. Après, on le sous-estime, on le trouve pourri, trop court, on serait presque prêt à le jeter. Enfin, on se rend compte que ce n'était pas un cadeau, mais juste un prêt. Alors on essaie de le mériter. Moi qui ai cent ans, je sais de quoi je parle. Plus on vieillit, plus faut faire preuve de goût pour apprécier la vie. On doit devenir raffiné, artiste. N'importe quel crétin peut jouir de la vie à dix ou à vingt ans, mais à cent, quand on ne peut plus bouger, faut user de son intelligence.

Je ne sais pas si je les ai bien convaincus.

Visite-les. Finis le travail. Moi je fatigue un peu.

*A demain, bisous,
Oscar.*

Дарагі Божа!

Сёння мне сто гадоў. Столькі ж, як матухне Ружы. Я шмат сплю, але пачуваюся добра.

Я паспрабаваў растлумачыць бацькам, што жыццё – падарунак даволі-такі дзіўнаваты. Спачатку яго, гэты падарунак, пераацэньваеш: думаеш, што атрыманае табой жыццё – вечнае. Потым наадварот – недаацэньваеш: лічыш, што яно нічога не вартае, занадта кароткае, і ўвогуле гатовы яго ледзьве не выкінуць. І ўрэшце пачынаеш разумець, што яно зусім ніякі не падарунак, а ўсяго толькі пазычана табе ў карыстанне. І тады стараешся яго заслужыць. Ужо я ў свае сто год ведаю, што кажу. Чым больш старэеш, тым больш трэба праяўляць тонкі густ, каб цаніць жыццё. Трэба стаць вельмі далікатнай натурай, сапраўдным мастаком. Кожны дурань можа радавацца жыццю ў дзесяць ці дваццаць год, а вось у сто, калі ты і паварухнуцца не можаш, тут трэба прыкласці ўсё сваё ўменне і розум.

Не ведаю, ці ўдалося мне іх пераканаць.

Завітай да іх. Дарабі гэтую справу. Бо ў мяне выходзіць крыху надакучліва.

*Да заўтра, цалую,
Аскар.*

Cher Dieu,

*Cent dix ans. Ça fait beaucoup. Je crois
que je commence à mourir.*

Oscar

Дарагі Божа!

*Сто дзесяць год. Гэта шмат. Па-
мойму, я пачынаю паміраць.*

Аскар.

Alice

Cher Dieu,

Le petit garçon est mort.

Je serai toujours dame rose mais je ne serai plus Mamie-Rose. Je ne l'étais que pour Oscar.

Il s'est éteint ce matin, pendant la demi-heure où ses parents et moi nous sommes allés prendre le café. Il a fait ça sans nous. Je pense qu'il a attendu ce moment-là pour nous épargner. Comme s'il voulait nous éviter la violence de le voir disparaître. C'était lui, en fait, qui veillait sur nous.

J'ai le cœur gros, j'ai le cœur lourd, Oscar y habite et je ne peux pas le chasser. Il faut que je garde encore mes larmes pour moi, jusqu'à ce soir, parce que je ne veux pas comparer ma peine à celle, insurmontable, de ses parents.

Merci de m'avoir fait connaître Oscar. Grâce à lui, j'étais drôle, j'inventais des légendes, je m'y connaissais même en catch. Grâce à lui, j'ai ri et j'ai connu la joie. Il m'a aidé à croire en toi. Je suis pleine d'amour, ça me brûle, il m'en a tant donné que j'en ai pour toutes les années à venir.

*A bientôt,
Mamie-Rose.*

P.-S. Les trois derniers jours, Oscar avait posé une pancarte sur sa table de chevet. Je crois que cela te concerne. Il y avait écrit : « Seul Dieu a le droit de me réveiller. »

Дарагі Божа!

Маленькі хлопчык памёр.

Я па-ранейшаму буду адной з тых сяцёр міласэрнасці, што прыходзяць у шпіталі ў ружовых халатах, але я ўжо ніколі не буду матухнай Ружай. Я была ёю толькі з Аскарам.

Ён памёр сёння раніцай, у твая паўгадзіны, калі мы з яго бацькамі пайшлі папіць кавы. Ён зрабіў гэта без нас. Я думаю, ён наўмысна падпільнаваў гэты момант, каб нас паберагчы. Нібыта хацеў асланіць нас ад жорсткай сцэны свайго знікнення. Урэшце, гэта ён клапаціўся пра нас.

На сэрцы ў мяне скруха, на сэрцы ў мяне цяжар, Аскар па-ранейшаму жыве ў ім, і я не магу на яго забыцца. Але я вымушаная трымаць свае слёзы ўнутры сябе і трываць да вечара, бо не хачу параўноўваць свой боль з тым, нясцерпным, які адчуваюць яго бацькі.

Дзякуй, што пазнаёміў мяне з Аскарам. Дзякуючы яму, я была забаўнай, я выдумляла легенды, я нават пачала разбірацца ў кетчы. Дзякуючы яму, я навучылася смяяцца і спазнала, што такое шчасце. Ён дапамог мне паверыць у цябе. Я ўся напоўненая любоўю, яна гарыць ува мне, ён мне падарыў яе столькі, што цяпер яе хопіць на ўсе наступныя гады.

*Да хуткай сустрэчы,
матухна Ружа.*

P.S. Тры апошнія дні на століку каля Аскарава ложка стаяла картка. Я думаю, табе гэта трэба ведаць. Ён на ёй напісаў: "Толькі Бог мае права мяне пабудзіць".

Навукова-папулярнае выданне

ESPOIR

**Шміт Эрык-Эманюэль
Аскар і матухна Ружа**

Чытанне для дзяцей і бацькоў
На беларускай і французкай мовах

Рэдактар	Пруд'ом Вольга
Мастак	Тумашык Таццяна
Тэхнічны рэдактар	Пруд'ом Іў
Карэктары	Пруд'ом Іў
	Зыскунова Марыя
Вёрстка	Тумашык Таццяна

Падпісана да друку 15.05.2007. Фармат 100x72 1\16
Папера афсетная. Друк афсетны. Гарнітура Book Antiqua (italic).
Тыраж 100. Заказ № 293-07.

Надрукавана ў друкарні ТАА «Паліфакт». Ліцэнзіі:
ЛВ № 02330/0133291 ад 30.04.04 г., ЛП № 02330/0133110 ад 30.04.04 г.
220012, г. Мінск, зав. Калініна 12.
Тэл.: (017) 280-53-43, тэл./факс: (017) 280-49-09.

Выдавецтва ЗАТ «Інтерлото»
ЛИ № 02330/0133477 ад 09.02.2005 г.
Рэспубліка Беларусь, г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 13
тэл. (017) 200-03-64

ESPOIR

SCARLETT ROSE-EMERSON MATHEMATICS-ENGLISH-ARTS